National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 22 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES

Second class mail registration number — 1088.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 78 (2521) XXVII aastakäik — Teisipäeval, 24. oktoobril 1978 — Tuesday, October 24, 1978 — Üksiknumbri hind 40 centi

Postistreik on muutunud riigivaenuliseks aktiks

Postiteenijate ametiühing ignoreerib parlamendi ja kohtuvõimude seadusi ja otsuseid

OTTAWA — Kanada valitsus on sattunud postiteenijate tööle rakendamisel suurtesse raskustesse ning esmaspäeval ei olnud veel ette näha, millega tekkinud komplitseeritud olukord lõpeb. Vaatamata sellele, et Kanada parlament võttis valitsuse ettepanekul vastu seaduse, mille alusel postiteenijad sunnitakse tööle tagasi minema, ignoreeris postiteenijate ametiühing seda otsust ning ei kõrvaldanud postiasutuste eest streigi valvetõkkeid.

Kanada komplitseeritud seaduste alusel saab valitsus ametiühingute illegaalseid valvetõkkeid kõrvaldada alles vastava kohtuotsuse põhjal ning valitsus on pööranud nende kohtulikkude käskude saamiseks viies linnas vastavate kohtute poole, kelle otsust on oodata käesoleva nädala algul.

Samal ajal aga teatas Metro Toronto politseivalitsus, et ta keeldub politseinike rakendamisest streikijate valvetõkete kõrvaldamisel kuna see võib esile kutsuda rahurikkumisi.

Postiteenijate ametiühingu juhid on teatanud, et nad ignoreerivad ka kohtu korraldust streigi valvetõkete kõrvaldamiseks ning nõuavad uute läbirääkimiste alustamist postivalitsusega postiteenijate palkade korraldamiseks. Kui politseivõimud streikijate valvetõkkeid ei kõrvalda ja ametiühingute juhid jatkavad kohtukorralduse ignoreerimist, siis võib valitsus ametiühingute juhid ja valvetõketest osavõtjad kohtuotsuse täitmata jätmise pärast uuesti kohtusse kaevata ning asjaosalisi ähvardab vanglakaristus — kuid ainult pärast vastavat kohtuprotsessi.

Kanada valitsus, kes ilmselt ei arvestanud streikijate ja postiteenijate ametiühingu sõjaka ja vaenulise hoiakuga, mis enam ei respekteeri Kanada parlamenti ega kohtusid, on sattunud tekkinud olukorra likvideerimisel eriakordselt suurtesse raskustesse ja ei oska enam resoluutselt reageerida.

Postivalitsus on hakanud raadio ja televisiooni kaudu edasi andma kuulutusi, mis kutsuvad postiametnikke tööle, kuid sealjuures ei selgitata kuidas tööle asuvad teenistujad pääsevad läbi sõjakatest streikijate valvepostidest,

millede kõrvaldamine isegi politseivõimudele raskusi sünnitab.

Ühendriikides toimus hiljuti Balti Informatsiooni Foorum, millest võttis osa ka rohkearvuliselt eestlasi. Pildil nõupidamisel viibinud eesti delegatsioon. Vasakult: Karen Viinamäe (Torontost), Andres Jüriado, Svea Paalo, Ilmar Mikiver (Ameerika Hääl), Ingrid Kollist, Laas Leivat (Torontost), Kalev Popp, Gilda Karu, Argo Kurs, M. Ollino, Lembit Savi, Mari Linnamaa, Maria Pedak-Kari, Fred Ise, Mäido Kari, Mall Jürma, Vaike Lugus. Pildilt puuduvad: Leo ja Camilla Kuus, Ilmar Pleer ja Anne Liis Deklau.

Rodeesia partisanide suured kaotused

SALISBURY — Nüüd on selgunud, et Rodeesia õhujõud ja helikopteriga kohale viidud rünnaküksused teostasid kolme päeva kestel suuri operatsioone Sambias asuvate Rodeesia mustade partisanide laagrite hävitamiseks. Rodeesia ülemjuhatuse andmeil hävitati nende operatsioonide kestel 1500 partisani. Nende barakid põletati maha ja relvad koguti kokku ja purustati. Mustade partisanide juht Sambias Joshua Nkomo kinnitas vihaselt, et pärast neid hävitavaid rünnakuid ei tule enam midagi välja rahuläbirääkimistest ja kokkuleppe saavutamisest ning partisanid kavatsevad sõjaga Rodeesia vallutamist. Rodeesia peaminister Ian Smith, kes saabus tagasi Ühendriikidest, kus tal oli läbirääkimisi välisministeeriumi esindajatega, millede kestel ta lubas osa võtta ühistest nõupidamistest partisanide juhtidega Rodeesia tulevikuplaanide tegemiseks, mainis Rodeesia sõjaväe rünnakuid Sambias kommenteerides, et kui partisanidel on õigus Sambiast Rodeesiasse tungida ja seal mõrvata ja elanikkonda terroriseerida, siis peab Rodeesial olema õigus ka Sambiasse tungida ja terroriste hävitada.

Uus paavst pühitseti ametisse

ROOMA — Vatikanis pühitseti möödunud pühapäeval ametisse uus paavst Johannes Paul II, kes oli teatavasti enne paavstiks valimist Poolas Krakowis peapiiskop. Püha Peetri väljakule kogunes ametisse õnnistamise piduliku tseremoonia ajal ligemale 200.000 inimest, nende hulgas umbes 2000 poolakat, kelledele kommunistlik valitsus andis eriakorralise loa väljasõiduks. Poolast saabunud külaliste hulgas oli ka Poola president Hendryk Jablonski, kes esimese kommunistliku riigi peana võttis osa pidulikust ja tseremoniaalsest paavsti jumalateenistusest. Paavst pööras rahvamassi poole peamiselt Itaalia keeles, kuid andis edasi lühikesi läkitusi ka teistes keeltes, kaasaarvatud poola keel.

Kanada suur toetus Kagu-Aasia põgenikele

OTTAWA — Kanada valitsus on teinud teatavaks, et ta toob igas kuus Taist Kanadasse 20 Indo-Hiina perekonda, kes on peamiselt Kambodzhast saabunud põgenikud. Ühtlasi annab valitsus poole miljoni dollari suuruse summa Canadian International Development Agency käsutusesse abistamisoperatsioonide teostamiseks Tais. Kanada välisminister Don Jamieson mainis, et poole miljoni dollari suuruse summa annetamisega on Kanada panus Kagu-Aasia põgenike abistamiseks tõusnud kogusummas 24 miljoni dollarile.

Rodeesia ründas mustade partisanide baase

Pommilennukid tekitasid suuri kahjustusi Sambias

LUSAKA — Rodeesia võitluslennukid tungisid kuni 90 miili kaugusele Sambia territooriumile möödunud neljapäeval ja pommitasid mustade terroristide-partisanide baase ja laagreid. Partisanide juht Joshua Nkomo kinnitas, et partisanidel on olnud suurel arvul inimohvreid.

Üks päev varem — möödunud kolmapäeval — ründasid Rodeesia lennukid partisanide laagreid Mosambiigis. Selle rünnaku üksikasjalised tagajärjed on selgumata, kuid tõenäoliselt tekitati partisanidele suuri kahjustusi.

Õhurünnak Sambias sooritati partisanide laagritele, mis asuvad ainult 12 miili kaugusel Sambia pealinnast Lusakast.

Sambia võimud ei ole kahjude ja kaotuste kohta seni andmeid avaldanud kuid tõenäoliselt olid lennurünnaku kahjustused suured. Joshua Nkomo kinnitab, et õhurünnak teostati suurte pommidega, mida ei valmistata Rodeesias ning pommid oli tõenäoliselt Ühendriikide päritoluga.

Rünnak tuli momendil, mil Rodeesia peaminister Ian Smith ja tema mustad koalitsioonivalitsuse liikmed viibisid Ühendriikides, et saada ameeriklastelt toetust oma valitsusele.

Asjaomastes ringkondades mainitakse, et rünnak tuli Smithile diplomaatiliselt ebasobival ajal ning tõenäoliselt olid Rodeesia sõjajõud rünnaku teostamisel sundolukorras,

et vaenlase kavatsetavast rünnakust ette jõuda.

Salisburys mainitakse sõjaväe staabist, et Sambias purustatud ja hävitatud laagrid moodustavad Rodeesiasse saadetavate terroristide tsentrumi ja peastaabi.

Anastas Mikojan suri

MOSKVA — N. Liidus suri 82-aastaselt vana bolshevik Anastas Mikojan, kes truult teenis kõiki Kremli diktaatoreid ning tõusis isegi N. Liidu presidendi positsioonile. Anastas Mikojan oli rahvuselt armeenlane, kes omas kõrge võimupositsiooni juba Stalini ajal ning kuulus poliitbüroo koosseisu. Ta teenis truult ka Hrushtshovi ning oli diktaatori välispoliitiliste probleemide lahendajaks Kuuba raketikriisi ajal 1962. aastal.

MULKIDE SELTSKONDLIK

KOOSVIIBIMINE

koos õhtusöögiga

pühap., 5. nov. kell 3 p.l. Tartu College'is, 310 Bloor St. W.
Kavas: „Sakala" 100-aastane — kõneleb Henn Arvo Montrealist
Viljandi Maakonna Gümnaasium — 100-aastane
Viljandi E. Haridusseltsi Tütarlaste gümn. — 70-aastane
Jaan Lattik'u 100 aasta sünnipäev
Ettekandeid: Elna Libe, Olev Härm, Charles Kipper, Edgar Kink
Laudade reserveerimine hiljemalt 30. okt.: Jaan Vares — tel. 694-4108, Optikaäri Jaan Ratas — tel. 465-6251
KÕIK TERE TULEMAST! MULKIDE SELTS

T. Eesti Majas 3., 4. ja 5. nov. 1978 a.
SAARNIIDU 30-es ISESEISEV KUNSTINÄITUS
SUMER-ÕLIMAALID
Avatud: reede kella 4 p.l. — 10 õ.
laup. kella 10 homm. — 10 õ.
pühap. kella 10 homm. — 10 õ.
Tasuta sissepääs

Endel Ruberg'i
KUNSTINÄITUS
toimub 2., 3., 4. ja 5. nov. s.a.
Hamiltonis Multicultural Centre'is, 31 Catharine St.
Näitus on avatud homm. 10 — 10 õhtul.

EESTI RAHVUSTEATER
EELTEADE
Laupäeval, 25. novembril Lawrence Park Collegiate Instituudi auditooriumis 125 Chatsworth Dr. (Lawrence West ja Avenue Rd.)
A. H. Tammsaare 100. juubeliaasta lavastus
ELU JA ARMASTUS
Andres Särevi dramatiseering 9-es pildis

EESTI KUNSTNIKE KOONDIS TORONTOS
XXIII AASTANÄITUS
22. okt. - 29. okt. 1978 Peetri kiriku näituse saalis
Näitus on avatud
pühapäeviti kell 2 p.l. — 10 õhtul, neljapäeval, reedel ja laupäeval kell 6 p.l. — 10 õ.

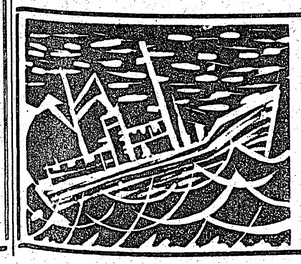

T. Eesti Majas 27. okt. kl. 7 õ.
S/S WALNUTI RAHVA 30. AASTAPÄEVA KOOSVIIBIMINE
◎ AVASÕNA — J. Saarniit
◎ TERVITUSED — I. Heinsoo, aupeakonsul
◎ MUUSIKALISI ETTEKANDEID (3. generatsioonilt): E. Valge, T. Roiser, T. Hubel, K. Hubel jt. ◎ FOTONÄITUS
◎ KÜLMLAUD, BAAR — meeleolu muusika W. Haberkorn
$12.00 isikult, noored $5.00 Korraldav toimkond

T.E. MEESKOORI
28. AASTAPÄEVA
BALL
Prince Hotelli ruumides (York Mills Road)
4. novembril, kell 19.00

☆ Esinevad Leida Järvi ja tema noored sõbrad.
☆ H. Arro orkester
Pääsmed koos õhtusöögiga ja veiniga 24 dollarit isikult saadaval koori liikmeilt. Informatsioon ja laudade ettetellimine tel. 255-3929 või 425-7092.
Laudade ettetellimine ka Eesti Majas teisip. ja neljap. õhtuti kell 7—9.30-ni.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Uued tuuled Kanadas

Kanadas äsja korraldatud parlamendi täiendusvalimised tühjaks jäänud 15-ne koha täitmiseks Ottawa föderaalparlamendis andsid üllatavaid tulemusi. Valimised lõppesid suure valimisvõiduga praegu opositsioonis olevale konservatiivide parteile, kes tuli võitjaks 10-nes valimispiirkonnas, kuna liberaalid said kõige rohkem hääli ainult kahes Quebeci valimispiirkonnas ja ülejäänud kohtadest läksid kaks sotsialistidele ja üks Social Credit'ile.

Liberaalide suur kaotus pannakse üldiselt peaminister Trudeau ja tema valitsuse arvele, kes ei ole kommentaatorite ja opositsiooni arvates näidanud üles kindlat kätt riigi juhtimisel, mis eriti kajastub majanduselus esinevates suurtes puudujääkides. Nii on Kanada töötute arv kasvanud umbes 8,5 protsendile tööliste koguarvust, Kanada dollar on langenud oma väärtuses rekordiliselt madalale tasemele, riigi eelarve lõpeb suure puudujäägiga, riik hoiab oma majanduselu vee peal suurte välislaenudega ning Kanada sammub oma streigipäevadega läänemaailma tööstusriikide hulgas esirinnas.

Kuid majanduselus esinevatele tagasilöökidele lisaks on sattunud opositsiooni ridades ja massimeedias terava kriitika alla peaminister Trudeau põhiseaduse muutmise eelnõu ja samuti tema poliitika Kanada ühtsuse säilitamiseks. Anglo-sakside ringkondi on eriti pahandanud uues põhiseaduses esinevad mõned ettepanekud, milledega Inglismaa kuninganna kui riigipea tegevust Kanadas piiratakse ning kantakse need funktsioonid üle Ottawas asuvale kindralkubernerile. Trudeau ja valitsuse esindajad on mitmel puhul seletanud, et kuningannale jääb tema prestiizh alles ja seda ei puudutata, kuid kritiseerijate suud on raske sulgeda ning ajalehtede veergudel jatkub pidevalt vaielus kuninganna tuleviku pärast.

Konservatiivide võidu ja liberaalide kaotuse hindamisel märgivad mõned kommentaatorid, et nendes valimiste tulemustes ei kajastanud niivõrd konservatiivide juhti Joe Clarki pooldav kui liberaalide juhi praeguse peaministri Pierre Trudeau vastane hoiak, kuna valitsuse võimetuses ja saamatuses peetakse peasüüdlaseks peaministrit. Tundub, et selles kriitikas on teataval määral loogilisi aluseid, kuna konservatiivide juht Clark ei ole paljudes küsimustes veel välja tulnud kindlate ja konstruktiivsete seisukohtadega. Nii on Clark pidevalt kinnitanud, et konservatiividel on palju kindlamad seisukohad ja paremad plaanid Kanada ühtsuse säilitamiseks kui liberaalidel, kuid seni ei ole neid kavasid avalikkusele esitatud. Võib juba ette oletada, et kui konservatiivid jätkavad oma senist anglosaksiide poliitikat, mille põhialuseks on Inglismaa suveräänì võimu ülekandmine Kanadale, siis on see vastuvõtmatu Kanada prantslastele ning senised hõõrumised kahe Kanada põhilise rahvusgrupi vahel jätkuvad.

Praegu tundub, et Kanada läheb vastu väga ebakindlatele aegadele. Paralleelselt suurte tagasilöökidega majanduselus ei ole valitsus üles näidanud kindlat kätt ja resoluutset juhtimisoskust ka mitmetel teistel aladel. Näiteks praegusel momendil on valitsus väga ebamääraselt käsitanud käimasolevat postiametnike streiki, esitades küll parlamendile vastuvõtmiseks seaduseelnõu streikijate tööle tagasi sundimiseks, kuid loobudes kiirelt ja koheselt vajalikkude sundabinõude rakendamiseks seadust ignoreerivate tööliste tööle sundimiseks ja massuliste ametiühingu juhtide vastutusele võtmiseks. Selline nõutus ja kahepalkne poliitika viib valitsuse prestiizhi alla. Samaaegselt hakatakse Kanadat ka rahvusvaheliselt vaatlema kui mingisugust „banaani kuningriiki", kus valitsusel ja parlamendil ei ole autoriteeti ja kodanikud hülgavad ja mõnitavad avalikult parlamendi otsuseid ja seadusi.

Asjased parlamendi täiendusvalimised näitasid, et rahvas ei ole rahul sellega, kuidas praegu Kanadas valitsuse asju aetakse. See rahulolematus kandub üle tõenäoliselt ka kevadel toimuvatele parlamendivalimistele ja kui võimul olev liberaalide partei ei suuda selleks ajaks oma prestiizhi tõsta ja Kanada majandusliku olukorda parandada, siis on tõenäoline, et valijaskond on sunnitud katsuma Ottawas õnne mõne teise parteiga.

K. A.

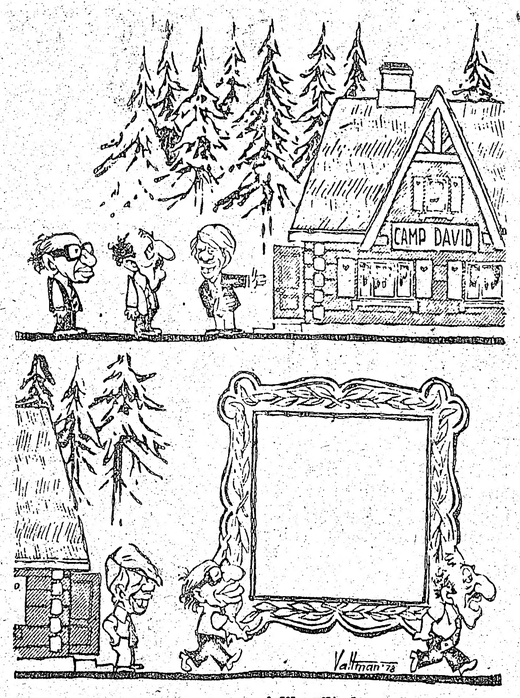

Kesk-Ida rahu raamis puudub vajalik pilt, kuna Washingtonis toimuvatel Iisraeli ja Egiptuse esindajate vahelistel läbirääkimistel on esile kerkinud suured lahkhelid.

Kommentaarid

Rodeesia peaminister Ian Smith viibib praegu koos mustanahaliste koalitsioonivalitsuse liikmetega Ühendriikides, et otsida abi ja toetust oma mustadest ja valgetest koosnevale ajutisele valitsusele, kelle eesmärgiks on Rodeesias võimu järg-järgult üle anda valgete vähemuselt mustade enamusele Ian Smithi ülesanne ei ole kerge, kuna tema poliitika mõõduka üleminekuaja valitsuse organiseerimiseks ei ühtu Ühendriikide neegrist diplomaadi Andrew Youngi kavatsustega, kes president Carteri ülesandel kombineerib mustade valitsuse moodustamost Rodeesias ning taotleb mustade terroristide kaasatõmbamist uude valitsusesse, millega ei saa nõustuda Ian Smith, samuti ka teda toetavad mõõdukad mustade ringkonnad.

On huvitav konstateerida, et Ian Smithi ilmumine Ühendriikidesse on elavalt liikuma pannud ka Ühendriikide radikaalid, kes olid väga aktiivsed Vietnami sõja ajal kuid suikusid pärast seda varjusurma ning ei ole huvi tundnud inimõiguste rikkumise vastu N. Liidus ega muretsenud elanikkonna massilise ja süstemaatilise mõrvamise ja hävitamise pärast Kambodzhas. Kui Ian Smith pidas oma kavatsuste ja plaanide selgitamiseks kõne Los Angelesis, siis ilmus tema hotelli ette 600 pealine demonstrantide vägi, seljas plakatid ja suus mõnitavad hüüdlaused. Demonstrantide hulgas oli tuntud Vietnami sõja aegne radikaal filmistaar Jane Fonda, kes pidas vajalikuks ajakirjanikele seletada, et Ian Smithi filosoofia „on ohtlik ja vastuvõtmatu miljonitele ameeriklastele". Jane Fonda arvates oleks väga tähtis demonstratsioonidega näidata, et „meie" ei toeta tema seisukohti ja toetame rahukokkulepet, mis hõlmab kõiki parteisid.

Näib, et Jane Fonda on leidnud endale nüüd Hanoi kommunistide asemel uued ebajumalad ja inimsoo heategijad — Rodeesia terroristid, kes alles hiljuti tulistasid Rodeesia territooriumi kohal alla reisilennuki ning mõrvasid julmalt kõik lennukatastroofil ellujäänud reisijad. Kuid Jane Fonda on vaatamata oma kummalistele arusaamistele ikka veel Ameerika filmipubliku „darling" ning teenib kapitalistlikus Ameerikas igalt filmilt sadu tuhandeid dollareid.

*

Poola rahvas on viimasel ajal hakanud maailmasündmuste kujundamisel tähtsat ja mõjuvõimsat osa etendama. President Carteri võimule tulekul sai tema silmapaistvaks välispoliitiliseks nõuandjaks rahvusvaheliste küsimuste ekspert prof. Zbigniew Brzezinski, ning nüüd pidasid katoliku kiriku kõrgemad vaimulikud õigeks ja otstarbekohaseks valida uueks paavstiks Poola kardinali Karol Wojtõla't, kes tegutses viimasel ajal Poolas Krakowi peapiiskopina.

Uue paavsti valimisel on tegemist mitme omapärase ja senistest traditsioonidest kõrvalekalduva teguriga, milledest tähtsamatena võiks esile tõsta, et uus paavst Johannes Paul II on esimene mitteitaallasest paavst viimase 455 aasta jooksul ning et ta on pärit raudeesriidetagusest riigist, kus ta tegutses kommunistliku rezhiimi all peapiiskopina.

Paavsti valimine raudeesriidetagusest riigist tuli suure üllatusena mitte ainult vabale maailmale vaid ka N. Liidule ja tema satelliitriikidele. Uus paavst on elanud pikki aastaid raudeesriide taga ja ei ole kommunistlike võimumeestega läbikäimisel nii eluvõõras nagu tema eelkäijad. Ta on ise tulnud väga kehvadest oludest, kasvades üles töölise perekonnas kus sageli tuli piskuga leppida. Ta hakkas juba varajases nooruses tööle ühes keemiavabrikus, et teenida endale raha keskkoolis käimiseks. Temast sai hiljem kooliõpetaja ja preester, kuid ta ei kaotanud kunagi oma sidemeid tööliskonnaga ja õppiva noorusega. Ta tunneb põhjalikult tööliskonna ja lihtrahva elu ning seetõttu on ta kommunistidele palju kardetavamaks vastaseks kui itaalia päritoluga paavstid, kes on elanud ja kasvanud vabas ühiskonnas ja kes suuremalt osalt on pärit jõukamatest ja kõrgema positsiooniga perekondadest.

Keegi ei oska praegu ennustada, millised suunad võtab katoliku kirik uue paavsti juhtimisel. Kahtlemata aga muutub katoliku kirik oma eluavaldustest palju resoluutsemaks ja värviküllasemaks kui ta oli seda paavst Paul VI ajal, keda peeti küll heaks diplomaadiks, kuid kellel puudus kindel hoiak ja selgroog kiriku mõju maksma panemiseks maailma eluareenil.

AMI

Hiinas sosistatakse:

„Suur tüürimees" ei olnud absoluutselt eksimatu

Hiina suure juhi Mao Tse-tungi surmast on möödunud kaks aastat. Kolmel päeval nädalas keerleb Pekingi Taevalise Rahu väljakul pikk saba Mao mälestuseks püstitatud nelinurga kujulise mausoleumi ees, aga sabas seisjate hulgas on liikuma hakanud vaikne sosin, et „Suur Tüürimees" nagu Mao hüüdnimeks oli, ei olnudki eksimatu.

Kui saba esimene osa Pekingi vaimses keskuses on jõudnud Mao mausoleumi põhjapoolse sissekäiguni, vaikib jutt uksele lähenedes kui tulijad korralduvad neljakuti moodustatud kolonniks. Seal ei ole kaameraid, ei juttu, ainus hääl, väljaarvatud tuule kahin, tekib rahvahulkade jalgade liikumisest klaassäraval marmorpõrandal.

Kolonn jaguneb kaheks inimvooluks, kes kulgeb istuva Mao tohutult suurest valgest kujust mööda, mille taga on roheline seinataust.

Järgmises ruumis on Mao surnukeha, sirbi ja vasara embleemiga varustatud lipu all. Juba kaks aastat on möödunud Mao surmast, kuid see pilt viib inimesi ikka veel sentimentaalseisse tundeisse. Mitmed nutavad vaikselt. Rivi kahiseb edasi kuni väljub mausoleumi lõunapoolsest uksest kirkasse päiksevalgusse ja reisibusside mürinasse. Uudishimulikud hiinlased vaatlevad trügivaid ameeriklasi, kes omakorda pildistavad uudishimutsevaid hiinlasi.

Kuid „Suure Tüürimehe" maistele jäänustele omistatud au pole liidetud tema poliitilisele saavutustele.

Taevaliku Rahu väljakut piiravais suurtes hotellides ja hoonetes laiutab end bürokraatlik klass, keda esimees Mao oma elus nii vihkas. Sellega näivad täide minevat mõned ta halvemad kartused temale järgneva ajastu kujunemisest. Väikeste altkäemaksude maksmine ja eesõiguste püüdmine on poliitilise „vabanemise" varjupool. Loomulikult on altkäemaksu enne palju rohkemgi olnud, nii vähemalt räägitakse võõraile, aga seda ei pääsenud välismaalased nägema.

Mao „väärtuse" kahanemise sosin on tasane kuid siiski kõrvus tajutavaks kõminaks, ja seda mitte ainult poliitikasse puituvais küsimusis.

Räägitakse, et Mao ei olnudki eksimatu. See, juba tugevama häälega öeldud arvamus, on varem omaks võetud üksikkõnelustes. Kuid nüüd on see ettevaatlikul ja peidetud viisil toodud juba trükituna avalikkuse ette. Hiina juhtkond näib praegu kogevat seda võimalust, et Mao mälestuse juurde lisatakse ka vastutus tema valitsemise ajal tehtud eksisammude ja õnnetuste pärast.

Mao mälestustele vastukaaluks tuuakse nüüd peaminister Tshou En-lai mälestusi ja rahvas arutleb detailselt millised Hiina revolutsioonijärgsed aastad võinuksid olla Tshou rahulikul ja palju leplikumal juhtimisel, võrreldes Mao antagonistlikele sammudele ja võitlustele.

Aga Hiina enamus, talupojad — peavad revolutsiooniga toodud progressi Mao isiklikuks kingituseks. Praegune juhtkond võib riigilaeva suunata uuele kursile, aga maarahvas ei söanda endise juhtkonna lippu langetada.

Kui kaua juhtkonna rinne säilub sellisena, on läänerііkides sageli liikvel olev spekulatsiooni aine.

Märkimisväärne on peaministri abi Teng Hsiao-pingi ja partei esimehe Hua Kuo-fengi vahekordade jahenemine, kuid tõendid selle kohta on veel liiga vähesed. Teng näib rahuldavat sellega, et Hua on saanud esimehe kohaga kaasa võimu nii kauaks, kui suured poliitilised otsused sujuvad Tengi meele järele. Tengi oma ideoloogia on kõige tabavamini esile toodud tema väljendusega: **Kes hoolib sellest, kas kass on must või valge, kui see vaid hiiri püüab.**

Teng kiirustab Hiina uude ajastusse viimist teda iseloomustava kannatamatusega. **Kui Tengi ja** Hua vaheline suhete jahenemine olekski ebatõenäoline, on tõendeid teistest pingetest praeguse Hiina juhtkonna keskel. Kaua ebasoosingus olnud Pekingi linnapea Wu Teh, kes on veel üks väheseist järel olevaist „vasakpoolseist", on päevakorrale toodud. Teng vihkab linnapea Wu'd, kuna see lämmatas Tengi kaitseks rääkinud hääled meeleavaldusel veebruaril 1976.

Mitmete seinalehtede rünnakute põhjal peavad paljud Wu poliitilist eemaldumist näitelevalt vaid aja küsimuseks.

Keskseimas ja raskemini eemaldatavas positsioonis on muide teine poliitbüroo liige kelle kohta nüüd kuuldused liiguvad Pekingis. Küsimuses on julgeolekuülem Wang Tung-shing, kes usutakse olevat sattunud poliitbüroo ebasoosingusse, kuna ta pooldas kultuurirevolutsiooni.

Wang otsustas lõpuks valida õige poole: tema juhatas seda võtmepositsioonil olnud sõjaväeosa, kes vastutas nelja klikibande liikme vangistamise eest. Aga inimeste mälu on pikk. Ta paigutati juhipositsioonile, et tasakaalustada Tengi poolt juhitud „parempoolset tiiva", aga nüüd öeldakse, et ta olevat sattunud Tengi sihiku ette.

Kui Hiina juhtkonnas tekiks tüli, sobiks see hästi Mao järglase tegevusplaanidega. Praegused majanduslikud sidemed on nüüd nii laiamõõtmelised, et need ei juba tagasiminekut viimase aastakümne vasakpoolsete isoleerituse ajajärku. Kõva valuuta puudumisel katsetab Hiina kõige ebakindlamaid krediidivõimalusi. Need on ühisalgatuslikud, kus jagatakse riskisumma kui ka võimalik võit.

Teine tähtis samm Hiina uutes sidemeis välismaailmaga on tuhandete riigi parimate õpilaste saatmine võõraisse maadesse:
1200 Inglismaale, 500 Kanadasse, Ameerika Ühendriikidesse ja Jaapanisse, 150 Austraaliasse ja väiksemal määral teistesse läänеriikidesse. Õpilaste kogutud kogemused võidakse suure edukusega edasi anda järgmisele hiina generatsioonile.

Hiina noored on nüüd valmis uuelaadiliseks revolutsiooniks. Kuigi nad on seotud sotsialismi ehitamisega, on paljud neist rahuldamatud ja tüdinenud, et lõpmatult korrata neid steriilseid lööklauseid, mis on kord heaks kiidetud poliitilise tegevuse jaoks.

Nad soovivad kõrgemat elustandardit ja rohkem poliitilist vabadust kui puritaanlik Hiina seni on lubanud.

Sellel sugupõlvel tuleb lahendada järglaste valimisel pidev kriisiolukord. Kümme aastat kestnud poliitilise võitluse ja mitme vana kaardi liikme surma järel on säilunud hämmastamapanev tõsiasi: raukadest valitsejate grupp. Nii keskvalitsuse kui ka provintsivalitsuse liikmete keskmine iga on alati 70-ndais aastais. Esimees Hua on oma 58-aastaga keskvanusest noorem, kuid Teng on 75-aastane.

Kuidas võiks võimuülekanne järgmisele juhtide generatsioonile teostuda? See on küsimus, millele vastuse otsimisel on Pekingiseloomustavalt vaikiv.

Taktitundest

„Baltische Briefe" (nr. 7/8) veergudel avaldab J. A. Roslow sketshi lühinäidendi stiilis saksa turistidest Leningradis. Osalised abielupaar Palaver (varjunimi, õige nimi on toimetusel teada) ja vene giid-tõlk Tamara. Toome sellest paar maitseproovi.

Hr. Palaver, kes peab ennast „vene hinge tundjaks", kuna ta olnud venelaste käes sõjavangis, teeb giidi seletustele siin seal vahemärkusi, süütumad neist „hm, hm", või „ah, ah", siis vahelhüüded, nagu „kui meie siin oma 14-da patareiga seisime", ja ta abikaasalt et, „ah teil on veeklosett kah olemas" jne. Palaver ootab Tamaralt konspiratiivseid peanoogutusi.

Ja siis kulgeb kahekõne:

Tamara: „Palun, kust linnast Saksa Liiduvabariigist teie tulete?"

Palaver: „Paderbornist."

Tamara: „See on üks väga ilus linn" — ja loetleb kõik selle linna vaatamisväärsused, kiidab toomkirikut ja selle kunstivarasid.

Palaver: „On tähelepanuväärne, kui hästi teie Paderborni tunnete. Kust ammutasite oma teadmised?"

Tamara (neelatab paar korda): „Seda ma p e a n teadma, sest kui meie kord Saksa Liiduvabariigi hõivame, olen mina ette nähtud selle linna komissariks."

VÕITLEJA

Lääne-Saksa maailma suurimaks eksportmaaks

BONN — Lääne-Saksa eksport välismaadesse ületas tänavuse aasta esimesel poolel esimest korda Ameerika Ühendriikide eksporti. Samane suund näib kestvat ka kuni aasta lõpuni. Saksa ekspordi väärtus oli esimesel kuuel kuul 67,1 miljardi ameeriklaste 66,9 miljardi dollari vastu. Osalt on seda põhjustanud Saksa marga jätkuv tõus. Saksa eksportöörid on olnud sunnitud oma hindu alandama ja leppima väiksemate võitudega. Kõrgeist hindadest hoolimata on saksa toodete järgi suur nõudmine. Arvatakse, et see on põhjustatud toodete laadist, täpsest tellimiste täitmisest ja suhteliselt heast ostjate teenimisest.

Maailma juhtivad eksportmaad on nüüd Lääne-Saksa (10,8% maailmakaubandusest), Ameerika Ühendriigid (10,5%) ja Jaapan (7,5%).

© Äsja jõudis Jugoslaaviast tagasi prof. Felix Oinas Indiana Ülikoolist koos abikaasaga, kes võttis osa rahvusvahelisest slavistide kongressist Zagrebis ja Ljubljanas 2.—9. septembrini. Osavõtjate arv sel ülemaailmsel kongressil oli umbes 1500, kes esindasid 25 riiki. Ettekandeid oli 1000, neist 99 ameeriklaste poolt. Prof. Oinase ettekande teemaks oli „Rahvaluule transformeerumine kirjanduseks", mida ta käsitles slaavi materjali põhjal.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

29. ja 30. okt. on valvearstiks dr. T. Sauks, tel. 461-0812.

4. ja 5. nov. on valvearstiks dr. J. Marley, tel. 921-7777.

Tunnustus Ivar Ivaski tööle

The Modern Language Association of America väljaandel on ilmunud Robert J. Clements'i raamat „Comparative Literature as Academic Discipline", allpealkirjaga „A Statement of Principles, Praxsi, Standard". R. J. Clements on New Yorgi ülikooli võrdleva kirjandusteaduskonna juhataja.

Üle 300 lk. ulatusega teoses on peatükis „The Dimensions of Comparative Literature" (Võrdleva kirjandusteaduse ulatus) avaldatud alljärgnev lõik:

Me oleme mõnikord rahuldunud kinnitusega, et sellised järkjärgulised nähted nagu Pound'i huvi jaapani haikudesse, Yeats'i huvi Tagoresse ja Joyce'i teadmised Koraanist tõendavad, et oleme teel maailma kirjandusse. Sõnastamaks ümber Joseph Bedier'i killustavat küsimust võidakse uuesti küsida: „Mais ou sont les programmes d'études?" (Aga kus on õppeprogrammid?) Kord kui me organiseerime oma kursused ja õppekavad, läheme oma ülesandega edasi ja saavutame Ivar Ivaski eesmärgi maailmakirjandusest täna. Goethe ütles juba 1827. a., et see ajajärk maailmakirjanduses on käes ja igaüks peab kiirustama selle tulekut, kuid pikkamisi on see maailma teadvusse tulnud ja just I. Ivask on oma toimetatava ajakirjaga praegu selle suurimaks edutajaks.

Võrdlevate kirjandusteaduse ajakirjade nimestikus on esimene ingliskeelne ajakiri nimetatud I. Ivaski toimetatav „World Literature Today" (endine Books Abroad) pärast nelja Euroopas ilmuvat selletaolist ajakirja, kuid on viies vanim võrdleva kirjanduse ajakiri maailmas, vanim USA-s ja teine vanim sel kontinendil, mis pidevalt on ilmunud.

Eesti lasteraamat ilmus Soomes

Soome suurima kirjastuse Söderströmi väljaandel ilmus sügishooaja alguses eesti noortekirjaniku Aino Perviku raamat „Kunksmoor ja kapten Trumm". Soome keelde on teose tõlkinud Kirsi Kunnas.

A. Pervikul on mitu raamatut Kunksmoorist, elava ja heatahtliku iseloomuga nõiatädist, kes on alati abiks oma rohtude ja suitsutamisega. Kunksmoori sõbraks on vana kapten Trumm, kes on läbi teinud seitse laevaavariid ja tõmbunud siis kuivale maale, et hakata töötama alal mida ta alati on unistanud: teha vesivärvimaale ja õppida luiskama. Teosesarja esimene raamat lõppes Trummi õnnestunud kosjakäiguga, teises, Soomes ilmunud osas veedavad nad koos pimedaid ja külmi talveõhtuid juues roosimarjateed ja mängides ümber-maailma mängu.

Soome kriitik nimetab A. Perviku jutustamisviisi loojafantaasia ilutulestikuks, kus tekst kulgeb tõelisuse ja muinasjutu piiril. Tema maailm pole siledapalgeline ja muinasjutuliselt kaunis, vaid seal on ka raskusi ja kõnnakust, kuid annab sellele inimliku ja sooja tunde. Raamatut soovitatakse lastele lugemiseks muulgi põhjusel kui vaid eesti lastekirjandusega tutvumiseks, vaatamata et see alul tunduvat veidi võõrana, mis aga süvenemisel muutuvat palju andvaks.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3V7
Tel. 745-4622

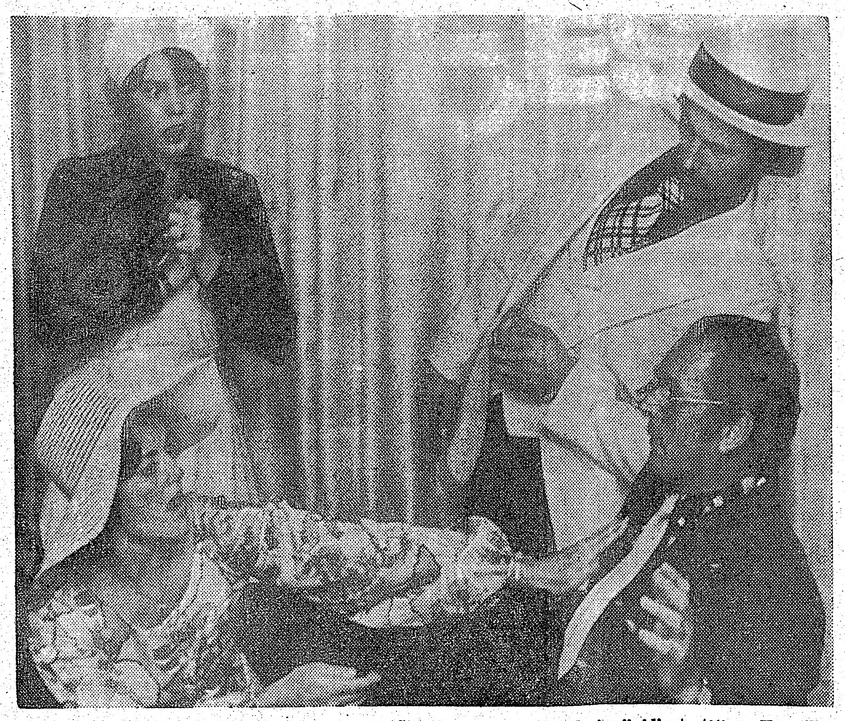

„Müstiline tundmatu! — Ainult üks idioot on võimeline leiutama midagi nii idiootset!" — Koomiline stseen Kanada Eesti Teatri hooaja avaetendusest „Bumerang", mis näeb rambivalgust St. Lawrence Teatri Town Hall'is neljapäeva õhtul, 21. nov. kell 8.00. Ees: Marina ja Tommaso (Tamara Norheim ja Jaan Lents); tagareas Rosina ja Alberto (Tiiu Kask ja Kuldar Palo).

Eesti Ühispanga äriseis läheneb 20 milj. dollarile

Kõrgemad intressid hoiustelt, madalamad intressimäärad laenudelt

Toronto Eesti Ühispanga juhatus andis möödunud neljapäeval eesti ajakirjandusele jutuajamise, milles panga juhatuse esimees V. Ernesaks kinnitas, et Ühispanga 2,5 miljoni dollari suurune hoiuste tõus ja üle 2 miljoni dollari ulatuv laenude tõus on teostunud selle tõttu, et ühispank on seni maksnud hoiustelt kõrgemat intressi ja võtnud pearsonaallaenudelt kui ka kinnisvarade kindlustusel antud laenudelt madalamat intressi ja soodsamat mahamaksu kui seda teevad teised pangad. Seoses sellega, et Kanada Riigipank tõstis möödunud nädalal oma intressimäärasid, on Eesti Ühispank tõstnud hoiuste intressi 0,5 protsendi võrra ja kinnisvaralaenude intressimäärasid ainult veerand protsendi võrra, kusjuures personaallaenude intress on jäänud endiseks.

Panga tegevuse kohta käesoleval aastal andis ülevaate laekur A. Pedjase, kes mainis, et viimasel aastapeakoosolekul võis ühispanga juhatus rahuldusega konstateerida rekordilist edu ja majanduslikku tõusu 1977. aastal. See edu on kandunud käesolevasse majandusaastasse nagu ilmneb ühispanga 30. septembri aruandest, kus mainitakse, et panga äriseis on tõusnud 19,7 miljoni dollarile (juurdekasv 12 kuu jooksul 16,2 prots.), hoiused 18,5 milj. dollarile (juurdekasv 29,3 prots.), laenud 9,7 milj. dollarile (juurdekasv 29,3 prots.) ja kassa, pangaarved ja väärtpaberid 9,4 milj. dollarile (juurdekasv 5,6 prots.).

Need arvud näitavad kujukalt liikmeskonna jätkuvat usaldust oma panga vastu.

Ühispanga äriseis ületab 30. sept. 1977. a. äriseisu 2,8 miljoni dollariga. Kui ühispanga kasv jätkub järgmise kolme kuu jooksul samas tempos, peaks 1978. aasta lõpptulemused näitama äriseisu üle 20. milj. dollari. See aukartustväärav summa näitab kujukalt meie liikmeskonna, majanduslikku jõudu.

Panga liikmete arv, mis aasta alul oli 4854, on tõusnud 9 kuu jooksul 4985 liikmele. See juurdekasv on olnud peamiselt nooremate liikmete arvel.

Selle liikmeskonna noorenemise tendentsil on suur tähtsus ühispanga tulevikule eestlaskonna jõulise rahaasutusena.

Hoiuarvete kasv on olnud käesoleva aasta 9 kuu jooksul ligemale 2 milj. dollarit, sellest tähtajaliste hoiuste kasv on olnud eriti märkimisväärne, ületades möödunud aasta lõpu seisu 1,3 miljoni dollari võrra.

Kahtlemata on ühispanga poolt makstavad soodsad intressimäärad kaasa aidanud hoiuste tõusule.

Ühispank on alati maksnud ¼ kuni ½ % kõrgemat intressi kui aktsiapangad tshekikäibeta hoiuarvetelt. Jooksvate arvete intressimäär on 3,5% aastas, kusjuures tshekikäibe on maksust vaba. Aktsiapangad isiklikelt tshekikäibe arvetelt intresse ei maksa ja tshekimaks on, mõne erandiga, 16 centi igalt tehingult.

Lisaks nendele majanduslikele soodustustele on ühispanga hoiuarvete omanikele tasuta elukindlustus, olenedes hoiusumma suurusest ja arveomaniku vanusest arve avamise ajal, ülemmääraga $2.000.—.

Alates 1. nov. on hoiuste intressimäärad: jooksvad arved 3½%, hoiuarved (tshekikäibeta) 8,5%, tähtajalised arved 9,5%.

Laenude nõudmine on tunduvalt elavnenud 1978. aastal ja seda eriti kinnisvaralaenude alal, kuna personaallaenude tõus on olnud aeglasem. Kogusummas on kinnisvaralaenud tõusnud 8,5 milj. dollarile, seega 9 kuu juurdekasv umbes 1,5 milj. dollarit. Personaallaenude juurdekasv on olnud aasta algusest $ 175.000 dollarit. Hüpoteeklaenude elavnemise põhjuseks on kinnisvaraturu stabiliseerumine ja ühispanga soodsad intressimäärad, mis kuni viimase ajani olid 9,5 ja 9,75%.

Peamine kasv on jällegi nooremate liikmete esimese kodu muretsemise arvel, kuid paljud uued laenud on antud liikmetele, kes laenude tähtaja lõppemisel on oma kinnisvaralaenud toonud ühispanka teistest laenuasutustest.

Tänu hoiuste ülielavale sissevoolule on pangal küllaldaselt ressursse, et kinnisvaralaenude soove rahuldada ka tulevikus.

Nagu mainitud, on personaallaenude tõus olnud aeglane. Peamine tõus on siin olnud autode ostmiseks tehtud laenude alal. Tuleks märkida, et kulude kokkuhoid on tunduv kasutades ühispanga odavaprotsendilist (10,2%) laenu, kui seda intressimäära võrrelda 12,5—18% intressidega teistes laenuasutustes.

Erilise soodustusena andis ühispank 9,6% intressiga laene korterite ostjaile Eesti Kodu aktsiate kindlustamisel. Põhimõtteks oli ka siin, nagu kogu panga tegevuses, on oma liikmete ja eesti ühiskonna teenindamine.

Neid laene on välja antud 17 liikmele.

Praegu kehtivad laenude intressimäärad on: Kinnisvaralaenud — esimese hüpoteegi kindlustamisel — 10,5%, teise hüpoteegi kindlustusel 10,8%, personaallaenud 10,8%, laenud jooksva arve kindlustusel 7,2%, laenud hoiuarve kindlustusel 10,8%.

Kassa, pangaarvete ja väärtpaberite tõus on alates 1. jaan. olnud $619.000, seda peamiselt riiklikkude laenupaberite arvel, kuna hoiusummad pankades on suunatud kinnisvaralaenudeks.

Uued üritused, mis alustati 1976. a. lõpul ja on jätkatud kuni käesoleva aastani, on leidnud elavat poolehoidu liikmeskonnas. Nii on ühispanga kaudu paigutatud pensioniaja säästuplaanidesse (RRSP) $545.643 243 liikme poolt ja $40.475 30 liikme poolt kodu-elamute säästuplaanidesse (RHOSP).

Reisitshekke on vahendatud $181.126 väärtuses (US $140.226 ja Can. $40.900). Canada Savings Bonde on müüdud $341.100 ulatuses.

Lisaks neile üritustele on võimalus saada ühispanga vahendusel CUMIS elukindlustuse seltsist hüpoteeklaenude elukindlustust ja Co-Operative Trust Companist n.n. „Income Averaging Annuity" plaane. Need viimased plaanid on kasulikud neile, kel maksu alla kuuluvad sissetulekud on ühekordsete summade laekumisel eriliselt suurenenud — näiteks kapitali kasumid (Capital gains). Nende plaanide alusel saab need ühekordsed laekumised mitme aasta peale jagada, seega saavutades maksude vähenemise.

Neljavärvi-trükis

HIIUMAA KAART
$4.—

SAAREMAA KAART
$5.—

Kaartide mõõtkava 1:200 000

Müügil „Vaba Eestlase" talituses

Kaarti kahjustamise vältimiseks postiga ei saadeta

Montrealis tähistatakse Aino Kallase 100. sünnipäeva

Eesti Naiselts Montrealis korraldusel toimub neljapäeval, 16. novembril Eesti Jaani koguduse seltskondlikus ruumis kirjanduspäeva Aino Kallase 100. aasta sünnipäeva tähistamiseks. Kogunemine kohvitassi juures kell 6.45, kava algus kell 7.30 õ. Külalisesineja Daisy Taada Ottawast esitab Aino Kallase loomingut. Kõik teretulnud.

Kehalise kasvatuse ring Toronto eesti pensionäridele

Valitsus andis selleks 5340 dollarit toetust

Toronto Eesti Maja suurde saali kogunes möödunud neljapäeva õhtupoolikul ligemale 400 pensionäri ja nende külalist, et veeta mugav ja meeldiv õhtupoolik sügishooaja esimese kokkutuleku raamides. Koosviibimisel viibis ka linna 9. valimispiirkonna linnanõunik T. Wardle jr.

Koosviibimise avas klubi esinaine Frieda Terts, kes tervitas kokkutulnuid ja tutvustas eelolevat kava. Sisuka vaimuliku ja rahvusliku kõne pidas ülempreester Em. Lepik,

kes viis kuulajad tagasi oma lapsepõlve mälestustesse ja koduradadele, jõudes sealt tänapäevaste sündmusteni.

Ta palus lõpuks kõigile Jumala õnnistust ja lõpetas oma ettekande sõnadega, et „vaev on vanaks saada kuid hea on vana olla."

18-liikmeline Pensionäride Klubi Naiskoor esines O. Haameri juhtimisel nelja lauluga — „Päike on õhtule läinud" (rahvaviis), „Õhturahu" (rahvaviis), „Ei saa mitte vaiki olla" (rahvaviis — Miina Härma) ja „Lepalind" (rahvaviis — Riho Päts). Meeldivad ettekanded said elava aplausi osalisteks.

Solist Tama Norheim esitas Aino Kure klaverisaatel kaks laulu — P. Tammeveski „Kurvameeleline" ja R. Toi — „Nõel", lisaks „Sügislehed".

Pensionäride Klubi ridadest esinesid ettekannetega kahel kitarril O. Haamer ja äsja 90. aastaseks saanud R. Sachker.

Kõiki esinejaid tänati kiiduavaldustega ning solistidele annetati lilli.

Järgnes rikkaliku kohvilaua nautimine ning ülevaate klubi tegevusest ja kavatsustest andis esinaine Frieda Terts. Kõneleja kinnitas, et klubi huviringid on asunud täie koormatusega tööle, tegutsedes igal kolmapäeval Eesti Majas. Klubi raamatukogu, kus leidub rohkel arvul mitmes keeles raamatuid, on samuti avatud ja liikmed võivad seda pidevalt kasutada.

Praegu ulatub raamatukogu kasutajate arv umbes sajale isikule, kuid klubi esinaise arvates võiks suurem olla.

Kavatsusel on uus ring — kehalise kasvatuse ring, mille asutamiseks ja sellele vajalike abinõude ja varustuse muretsemiseks saadi valitsuselt toetust 5340 dollarit. Ringi asutamise koosolek toimub 2. novembril kell 3 p.l. Toronto Eesti Majas ja sellest palutakse huvilisi osa võtta. Lõpuks tänas esinaine õhtu korraldajaid, eeskavalise osa täitjaid, perenaisi ja osavõtjaid.

Soome sõjapimedate koor laulab Torontos

Eeloleval nädalal, esmaspäeval, 6. ja neljapäeval, 9. nov. on Torontos haruldaseks külaliseks Soome Sõjapimedate meeskoor, mille liikmeskonda kuuluvad need endised sõjamehed, kes oma nägemise kaotasid Soome eest võideldes.. Nad on siiski jäänud optimistlikeks ja harrastavad laulu, mis mitte ainult neid endid ei rõõmusta, vaid laseb ka teistele pakkuda oma laulukunsti. Kontserdid toimuvad York Minster United Church'is ja Lawrence Park Collegiate ruumes.

● 75-ndat juubelisünnipäeva tähistas Tartus 17. augustil geoloog Karl Orviku. Ta alustas õpinguid Tartu Ülikoolis geoloogia alal kahekümnendate aastate algul. Lõpetades õpingud jätkas ta tööd teaduslikul alal ülikooli juures. Ta oli hiljem ülikoolis professoriks, töötas Teaduste akadeemia geoloogia instituudis, olles hiljem valitud okupatsioonivõimude poolt loodud Teaduste Akadeemia liikmeks okup. Eestis. Ta on tööl veel praegu, juhendades Eesti geoloogia ajaloo koostamist.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... sünjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

ARMAST VENDA JA ONU

LEONARD PARMA'T

surnud Tallinnas

mälestavad sügavas kurbuses

ALMA RASS
SVEN RASS perega
IVAR RASS perega
MIA HEINE perega

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

JUTA HINTS'u

surnud 17. oktoobril 1978 Port Credit'is

mälestab

ALMA PURRES

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Iisraeli ja Egiptuse vahel saavutati põhiline kokkulepe

WASHINGTON — Ühendriikide valitsuse andmeil saavutasid Iisraeli ja Egiptuse valitsuse esindajad Washingtonis toimunud nõupidamisel möödunud laupäeval põhilise kokkuleppe mõlema riigi vahel 30 aastat kestnud vaenutegevuse lõpetamiseks ja rahu saavutamiseks. Kokkulepe saavutati alles pärast seda kui president Carter isiklikult läbirääkimistesse sekkus ja mõlemale poolele oma kompromissettepanekud esitas. Kokkulepped lähevad Iisraeli ja Egiptuse valitsustele kinnitamisele.

Läbirääkimistel saavutati läbimurre alles pärast seda kui mõlemate poolte vahelised nõupidamised olid jooksnud ummikusse ja delegatsioonid kavatsesid juba koju tagasi pöörata, et saada oma valitsustelt uusi instruktsioone.

Ühendriikide välisministeeriumist mainitakse, et kokkulepe toimus täielikult nendes raamides, mis määratleti Camp Davidi kokkulepetes.

Asjaomastest ringkondadest kinnitatakse, et Egiptuse ja Iisraeli vaheliste probleemide lahendamine on suhteliselt kerge kui seda võrrelda Jordani jõe läänekalda ja Gaza kitsuse probleemidega. Olukord on seda komplitseeritum, et Jordani jõe läänekalda küsimuste komplekti käsitati Camp Davidi nõupidamilse palju pealiskaudsemalt kui Iisraeli sõjavägede tagasitõmbumist Siinaist.

Sajandi suurim müntide leid Olustveres

Kodumaal, Olustveres, on alustatud tehnikumile uue õppehoone ehitamisega. Maapinna ettevalmistamisel on satutud endisele asulakohale, kus on leitud savinõude kilde, hoopis palju aga igasuguseid muistseid münte. Kui esialgul leiti 200 mündi ümber, mõni päev hiljem veel 400 Araabia, Bütsantsi, Taani, Anglosaksi ja Saksa münti. Leiu esialgne uurimine näitas, et mündid kuuluvad IX—XI sajandisse. Mõni päev hiljem satuti veelgi rikkalikumale leiukohale, kaevati maast välja kuni 3000. Koha ülevaatamisel selgus, et aarded olid peidetud maasse savinõus, mille buldooser purustas, nagu esimeselgi leiukohal, mis oli peidetud kasetohust karbikesse. Rahadele lisaks oli selles ka hõbekrõlle ja teisi ehteid.

Kohale toodud Viljandi muuseumi direktor kaevas edasi teise leiukoha juures, leides sealt veel mõne mündi. Seejärel tuli ette lame kivi, mille eemaldamisel hakkas paistma savinõu serv ning jälle münte. Selgus, et maa sees on veel üks savinõu, mis oli ääreni täidetud hõberahadega. Väikese kühvliga kaevas ta nõu välja, mis oli suure raskuse all puruks muljutud, kuid muld hoidis tükke koos.

Kolmas leid oli teistest veidi sügavam. Sealt tuli välja rauast tarbeesemeid, aga jälle Tallinna rahasid XIV sajandist, Taani ja Gotlandi münte jm. Rahade arv selles oli kuni 4000. Kokku on sellelt leiukohalt saadud vähemalt 6000 münti, mis on pärit väga laialdasest maailmast ja näitavad eestlaste majanduslikke sidemeid maailma erinevate maadega juba 1000 aastat tagasi. Seda leidu võib nimetada sajandi leiuks Eestimaal, andes samal ajal lisaks müntidele teada ka uue asulakoha.

KALEVIPOEG

Õppe- ja tööraamat

Hind $2.50

Saadaval VABA EESTLASES
Abistamiskomitees
kooliõhtutel Eesti Majas

Postiteel: L. Marley, 149 Bishop Ave. Willowdale, Ont. M2M 1Z7

Postikulu 50 c

KIRIKUD

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich,
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7653.
kantseleis, telefon 921-9417.

USUPUHASTUSPÜHA jumalateenistus on pühapäeval, 29. okt. kell 1.30 päeval.

Koguduse 26. aastapäeva JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 4. nov. kell 3 p.l. Jutlustab külalisena õp. A. Jalonen. Laulab pr. Estra Toompuu.

Jumalateenistuse järel on kiriku saalis koosviibimine einelauaga.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

KOGUDUSE JA KOGUDUSE ÕPETAJA 30. JUUBELIAASTA puhul PEAPIISKOPLIK JUMALATEENISTUS pühapäeval, 29. okt. kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino. Viiulil Nora Mall Kerson, harpsikordil Karen Viinamäe. Jutlustab peapiiskop Konrad Veem.

PIIBLITUND kell 10 hommikul, PÜHAPEVAKOOL kell 11 hommikul. Lastekoori harjutus kell 10.15 hommikul. Leerieelsed kell 11 hommikul.

KONTSERT - JUMALATEENISTUS sama päeva õhtul, s.o. 29. oktoobril kell 6 õhtul. Tegevad: Noortekoor „Lootus" R. Lindau juhatusel. Musica Divina ja „Lootuse" ühendkoor. Koori solistid Irene Loosberg ja Avo Kittask. Musica Viva orkester. Juhatab Lembit Avesson. Vaimuliku Orkestri instrumentaal-ansambel Inga Korjuse juhatusel. Solistid: Heidi Laikve — flööt ja Heidi Klamas — harpsikord. Orelil Inga Korjus. Kõneleb peapiiskop Konrad Veem. Pääsmeks kirikukorjandus.

JUMALATEENISTUS pühapäeval 5. novembril kell 11 hommikul. Solist Õnne Laikve. Pärast jumalateenistust näitemüük.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kella 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 6—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 29. okt. kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11.00 USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Kell 6 õ. — noored kõnelevad ja tunnistavad usupuhastusest. Solist Marika Krabi.

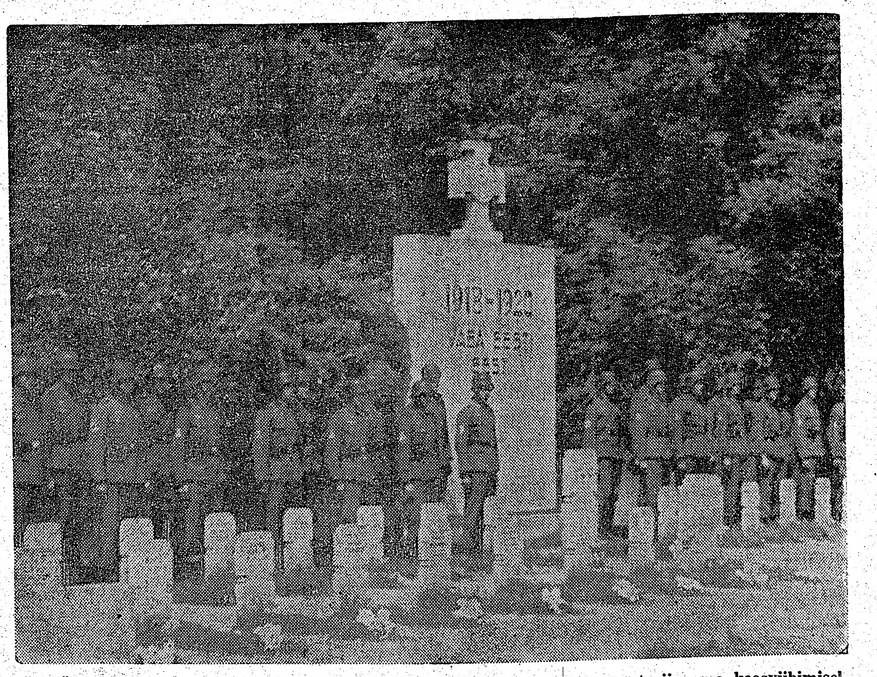

Pühapäeval, 5. nov. kogunevad mulgid Kanadast ja kaugemaltki Torontosse, et siin oma koosviibimisel meenutada Viljandit, koole ja noorusmälestusi. Sel päeval kanduvad mõtted ka nende juurde, kes selle noorusmaa vabaks võitlesid. Pildil vaade Viljandis asunud E. Vabadussõjas langenute mälestussambale.

Nõukogude laevastik NATO laevastikust nõrgem

BRÜSSEL — Vaatamata sellele, et viimastel aastatel on N. Liit suure pingega ehitanud üles oma sõjalaevastikku, pole see siiski veel saavutanud NATO jõudude taset, ütles Atlandi liitlaste uus laevastiku ülemjuhataja admiral Harry Train. Ta märkis, et N. Liidu esimene lennukitekandja operatsiooni-väärtus on peaaegu null. Üks selline 40.000-tonnine lennukitekandja tähendab veel väga vähe. N. Liit vajaks vähemalt neli niisugust lennukikandjat idapoolsesse Vahemerre ja neli Norra merre, et panna efektiivselt oma mõju maksma.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 29. okt. USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS kell 3 p.l. Jutlustab Ida-Kanada sinodi president William Huras. Ontario leitnant-kuberner avab ehituse ajalootahvli. Kaastegevad vaimulikud: EELK peapiiskop Konrad Veem, piiskop Karl Raudsepp, läti peapiiskop Arnolds Lucis, dr. Davidson, dr. Stewart, dr. Fairlay, õp. A. Taul, õp. J. Cailitis jt. Laulavad Vana Andrese eesti ja läti koguduste koorid. Järgneb kohvilaud.

Pühapäeval, 5. nov. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS.

Õpetaja kõnetunnid teisip. ja neljap. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 5. nov. kell 3 p.l. armulaua JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

MONTREALI PAULUSE EESTI EV. LUTERI USU KOGUDUS
Kirik: 5220 Sherbrooke St. West.
Esimees Ilmar Kurrusk, P. O. Box, 914, Alexandria, Ont. K0C 1K0, tel. 613 525-2321.
Laekur H. Oja, 4505 Powell Ave. Montreal, P. Q. H4P 1E5, tel 733-7950.

Koguduse aastapäeva JUMALATEENISTUS on laupäeval, 4. nov. kell 11 hommikul.

OTTAWA EESTI EV.-LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS
Õpetaja O. Gnadenteich
Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal

JUMALATEENISTUS on laupäeval, 4. nov. kell 5 p.l.

Õpetaja Thomas Vaga seati Vancouveris ametisse

Vancouveri eestlaskonnas oli pühapäev 1. oktoober suureks kiriklikuks sündmuseks, kuna sel päeval seati ametlikult oma koguduse õpetaja kohale õp. Thomas Vaga. Pidulikust sündmusest võtsid osa EELK piiskop K. Raudsepp, ELCC Pacific Conference president õp. Ernst Kroeger, eelmise asutuse presidendi abi õp. Keil ja 12 pastorit Vancouveri piirkonnast.

Introduktsiooni toimetasid piiskop K. Raudsepp koos õpetajate E. Kroegeri ja H. Keiliga. Eesti piiskop andis üle õp. T. Vagale tõendi ametisse kinnitamisest. Kogudus aga laulis pühalikul momendil koguduse liikme Adele Unti sõnadele loodud pühendituslaulu „End Sinu hoole alla annan".

Jumalateenistuse pihitalitusel laulis Vancouveri Eesti Segakoor dr. Ruusi juhatusel kaks laulu,

esiteks „Laudamuse" ja teiseks A. Virkhausi „Ma tõstan silmad üles"; organistina oli tegev ü Valdma. Õp. T. Vaga jutlustas nii eesti kui ka inglise keeles. Jumalateenistus lõppes luterliku hümniga „Üks kindel linn ja varjupaik".

Pärast sündmust järgnes „Meie Kodu" ruumides koosviibimine kohvilauas. Sellel tervitas Vancouveri koguduse esimees R. Olljum piiskop K. Raudseppa, Kanada kiriku esindajaid ja õp. T. Vaga vanemad, kes olid tulnud oma poja tähtsale sündmusele.

Jumala sõna kuulutamise tähtsusest eesti keeles kõneles piiskop K. Raudepp, andes ametisse seatud õpetajale selle päeva puhul edasi EELK peapiiskopi ja konsistooriumi tervitused.

Järgnesid tervitused Eesti Ühendatud koguduse poolt dr. Proosilt, Eesti Apostliku Õigeusu koguduse poolt ülempreester dr. Ruusilt, „Kodukiriku" poolt P. Lepikult ning mitmelt külalispastorilt.

Telegraafi teel olid tervitused saatnud praost Hinno, Kanada praostkond ja praost O. Puhm, õpetajad Juhkenthal ja Max Saar ning Montreali Jaani kogudus.

Oma lõppsõnas koguduse õpetaja T. Vaga tänas südamlikult kõikki kolleege ja koosolijaid, kes selle päeva talle nii liigutavaks olid kujundanud mille järel koosviibimine lõppes ühislauluga „Õnnista ja hoia".

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Müügil:

Vaba Eestlase talituses

„EESTLASED KANADAS"

Hind $ 30.— + saatekulu 70 c
670 lk. koos fotodega

Lõplik väljamüük
äri likvideerimise puhul

Väga soodsad hinnad, kasutage juhust!

THE HOME OF SHOES
311 DANFORTH AVE., TORONTO ● TEL. 463-2380
(Chester allmaaraudteejaama peatus)

ILMUS

inglisekeelne kokaraamat

„Cooking Estonian Style"

Hilja Treumuth ja Viivi Piirisild

430 retsepti ★ Hind $8.80 + $1.20 saatekulu, kokku $10.00

Tellimisi võtab vastu „Vaba Eestlase" talitus.
Raamatud saadetakse välja Los Angelesist.

siin oma koosviibimisel
nende juurde, kes selle
enute mälestussambale.

a seati

1. oktoober suureks
ati ametlikult oma ko-
Pidulikust sündmusest
CC Pacific Conference
use presidendi abi õp.

ond ja praost O. Puhm,
i Juhkenthal ja Max
ng Montreali Jaani ko-

ppsõnas koguduse õpe-
Vaga tänas südamlikult
lleege ja koosolijaid, kes
va talle nii liigutavaks
ndanud mille järel koos-
lõppes ühislauluga „Ön-
hoia".

AAN ALMER
TUSETÖÖD
el. 699-5295
usi ja parandame vanu
nas kui ka suvilates

tlase talituses
ESTLASED
ANADAS"
30.— + saatekulu 70 c
lk. koos fotodega

iik
puhul
ge juhust!
SHOES
TEL. 463-2380
a peatus)

raamat
n Style"
i Piirisild
tekulu, kokku $10.00
tlase" talitus.
s Angelesist.

Karpov jäi maailmameistriks

BAGUIO, Filipiinid — Maailmameistrimatsh males venelasest maailmameistri Anatoli Karpovi ja väljakutsuja vene dissidendi Viktor Kortshnoi vahel lõppes Karpovi võiduga 6:5. Mõlemate maletajate vahel toimus 32 matshi, milledest 21 lõppesid viigiga ja ei tulnud tiitlimatshi tulemuste hindamisel arvestamisele. Karpov sai auhinnaks 350.000 dollarit, kuna väljakutsuja Kortshnoi pidi „leppima" 200.000 dollariga. N. Liidu ajakirjanduses ülistatakse Karpovi võitu ja kinnitatakse, et Karpov kaitses sotsialistlikku süsteemi isiku vastu, kes on reetnud sotsialismi ning on asunud põgenikuna N. Liitu atakeerima ja kritiseerima. Kortshnoi põgenes N. Liidust 1976. aastal ja elab praegu Shveitsis. Ta on esitanud pärast maailmameistrimatshi Rahvusvahelisele Maleliidule protesti, milles ta mainib, et matshi organiseerijad sundisid teda mängima talumatutes tinngimustes, et murda tema närve.

Ranniti luulest UNESCO bülletäänis

„UNESCO Bulletin of Selected Books", veerandaastati Inglismaal ilmuv ajakiri, on ainus UNESCO väljaanne, milles Eesti on esindatud suveräänselt Eestina. Ajakiri avaldas oma 28. aastakäigu teises numbris V. B. Leitch'i arvustuse Aleksis Ranniti ja Eduard Wiiralti ühisele luule/kunstiraamatule „Cantus Domus". Vincent B. Leitch on inglise ja võrdleva kirjandusteaduse professor Mercer'i ülikoolis, Georgias, Ameerika Ühendriikides. Ta on endine Ants Orase õpilane, kes on ka varem eesti kirjanduse üle kirjutanud, nende hulgas hiilgava essee Uku Masingu usulisest luulest.

Kriitik annab ülevaate E. Wiiralti elust ja käsitleb siis ta loomingut raamatus olevate tööde alusel, võtte kokku oma arvamise Käthe Kollwitzi sõnadega Wiiraltist: „Millise subliimse tehnika ta omab ja milline võõrastav psüühiline intensiivsus!"

Samuti on antud ülevaade A. Rannitist ja tema töödest, kus on nimetatud ingliskeeles ilmunud viis kogu (osa neist valikutena antoloogias „New Directions"). Ta leiab, et kunstnik ja luuletaja on oma loominguis väga lähedased ja imetleb Ranniti oskust näha Wiiralti töödes karakterilist selgust joone ja vormi käsitlemisel.

Lõpuks leiab kriitik, et see mis on tähelepanuväärne „Cantus Firmuses" on Aleksis Ranniti läbinisti autentlik poeetiline vastandlik mõjutatus E. Wiiralti etsinguist ja graviüüridest. Sellest intensiivsest dialoogist Rannit sepistab enesele ja Wiiraltile kaasaegseile lugejaile mõistetava subjektiivse stiili esteetika, mis on samal ajal klassikaline ja moodne vaimus ja vormis. Selgus ja lihtsus H. Lymani täpselt mõõdetud, aga vibreerivas vabavärsilises tõlkes, M. Mardersteigi legendaarses kujunduses ja Aleksis Ranniti oma käsitsikirjutatud kriitilises järelsõnas Wiiraltist on kokkuvõttes kirgastatud ilu selles luksuslikus fooliokõites.

Sundmobiliseeritud nõuavad sakslastelt tasu

STRASBOURG — Teise maailmasõja ajal sakslaste sundmobilisatsiooni korras sõjaväkke võetud mehed kavatsevad Prantsuse siseministri Christian Bonnet'i abil nõuda hüvitust teenistusaja eest Saksa sõjaväes.

Elsassi pagulaste ja sundmobiliseeritute liit meenutas hiljuti, et Prantsuse president Valery Giscard d'Estang on lubanud alustada läbirääkimisi Lääne-Saksa valitsusega võimalikest hüvitustest Saksa sõjaväkke sundmobiliseeritud elsasslastele. Liit leidis, et seni pole siiski midagi tehtud tema nõude rahuldamiseks.

Saksa sõjavägi okupeeris Elsassi aastal 1940 ja sellele maalale määrati Saksa tsiviilvalitsus. 1945. aastal see piirkond läks tagasi Prantsusmaa haldusse.

Võitlejate Ühing jatkab Võidupüha tähistamist

Ühingu uueks esimeheks valiti August Kala

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu peakoosolekul, mis toimus möödunud pühapäeval Toronto Eesti Maja väikeses saalis, avaldati muret selle üle, et Toronto eesti organisatsioonid ei tunne enam huvi Võidupüha tähistamise vastu nagu see selgus hiljuti organisatsioonide vahelisel eelolevate ürituste tähtpäevade koordineerimise koosolekul. Ühingu tegevuskavas on siiski koos Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühinguga selle traditsiooni jatkamine ning vastavate pidustuste korraldamine. Koosolekul tekkis raskusi esimehe ja juhatuse liikmete valimisega, kuna paljud kandidaadid loobusid oma kandidatuuri ülesseadmisest töökoormatuse tõttu või tervislikel põhjuseil. Lõpuks valiti Toronto Eesti Võitlejate Ühingu esimeheks August Kala ning leiti ka isikud, kes olid nõus juhatuses ühingu teed edasi viima.

Peakoosoleku, millest oli osa võtma ilmunud arvukalt ühingu liikmeid, avas esimees K. Tori, kelle ettepanekul mälestati leinaseisakuga surma läbi lahkunud ühingu liikmeid. Koosoleku juhatajaks valiti R. Mosk ja protokollijaks A. Kala.

Tegevusaruande kandis ette esimees K. Tori.

Ettekandest selgus, et ühingu tegevus on aastate jooksul juba rutiinikohaselt väljakujunenud ning ühing on jatkanud oma traditsioonidele baseeruvat tegevust —

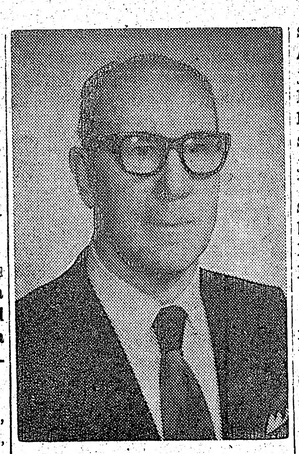

AUGUST KALA

Vabadussõja alguse tähistamist, Ühingu aastapäeva pühitsemist, Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel esinemist, Sõjameeste Suvepäevade korraldamist, Võidupüha tähistamist koostöös Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühinguga, koostööd Balti rahvaste sõjaveteranide organisatsioonidega ja muid üritusi. Uusi liikmeid on aasta jooksul juurde tulnud kaheksa, peamiselt noorema generatsiooni esindajad.

A. Kala andis Toronto Võitlejate Ühingu 25. a. juubelialbumi kohta ülevaate ja mainis, et see on juba trükitud ning saadetud köitmisele.

Albumis on rikkalikult mitmekesiseid artikleid ning selle väljaandmine läheb maksma 2400 dollarit.

Kulud loodetakse katta albumi müügiga (üksiknumber 8 dollarit) ja toetustega.

Tegevusaruande osas küsis E. Rande, millisel määral on ühing arendanud antikommunistlikku võitlust, millele esimees K. Tori vastas, et ühingu tegevuse aluseks on põhikiri ja Baltimores Eesti Rahvuskongressil vastu võetud juhtnöörid, mille järele on käidud.

Ajaleht „Võitleja" aruande esitas ajalehe esindaja Torontos B. Leeman,

kes mainis, et möödunud tegevusaasta jooksul on Torontost ajalehele Saksamaale saadetud tellimiste ja toetuste arvel 2100 dollarit,

kuid praegu ei ole veel selge, kas ajaleht kavatseb tuleval aastal oma ilmumist jätkata. Ühingu laskespordi kohta andis lühikese ülevaate V. Kana, kes tõstis esile tänavuseid häid lasketagajärgi ning pani ühingule südamele laskesporti jätkata.

Majandusliku aruande esitas laekur A. Tooming. Selgus, et ühingu tulud möödunud aastal olid 1489.41 dollarit ja kulud 1164.69 dollarit. Koos möödunud aasta ülejäägiga on ühingul kassas raha 3083.12 dollarit. Pärast seda kui A. Kala oli esitanud revisjonikomisjoni aruande, kinnitati kõik aruanded.

Järgmise aasta tegevuskava esitas esimees K. Tori, mis oli koostatud eelmiste aastate tegevuse eeskujul ja kus on ette nähtud ka Võidupüha tähistamine koos Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühinguga. Eelarve esitas A. Tooming tulude ja kulude osas tasakaalus 1600 dollarit. Liikmemaks otsustati jätta endiselt 5 dollarit tegevliikmeile ja 2 dollarit toetajaliikmeile. Tegevuskava ja eelarve kinnitati.

Valimiste juurde minnes loobus senine esimees K. Tori edasi kandideerimast.

Samuti loobus terve rida teisi kandidaadiks esitatud liikmeid. Lõpuks teatas esimehe kohale esitatud A. Kala, et ta võtab selle koha vastu juhatuse kriisi vältimiseks. A. Kala valiti ühel häälel esimeheks. Raskusi oli ka juhatuse kokkusaamisega, kuid lõpuks valiti juhatus siiski järgmises koosseisus: R. Moks, H. Kivi, A. Lukk, A. Tooming, A. Oiling, M. Niinvee ja A. Alaver, kandidaatideks valiti E. Tammisto, J. Vares ja M. Veskimäe. Revisjonikomisjoni koosseisu valiti M. Randla, P. Auksi ja O. Raidlo, esindajateks Eesti Võitlejate Ühingute Liitu: I. Heinsoo, A. Kala, M. Niinvee, A. Sumberg, P. Auksi, V. Raiend, M. Randla, H. Teder, A. Tooming, R. Mosk ja A. Mägiso.

Koosolekul ülestõstetud küsimuste all mainis M. Veskimäe, et Võitlejate Ühingus peaksid olema ainult endised tegelikud sõjaveteranid täisõiguslikud liikmed ja teised võiksid olla toetajaliikmed.

K. Tori vastas, et see on põhikirja vastane, kuna põhikirja kohaselt on täisliikmed kõik need, kes võitlejate ideesid edasi kannavad.

A. Kala mainis, et see on vana küsimus ning seda on raske selgitada, kes on rindevõitleja ja kes mitte. See toob kaasa põhikirja muutmise ja ühing kaotab oma nooremad liikmed. P. Auksi esitas soovituse, et eelmine juhatus leiaks juba järgmise juhatuse koosseisu, et vältida võimalikku juhatuse kriisi. A. Kala selgitas suvepäevade küsimusi ja mainis, et eeloleval suvel toimuvad suvepäevad tõenäoliselt Ühendriikides ja siin suvepäevi ei tule. Koneleja ütles, et kui suvepäevad ära jäävad, siis kaalub juhatus Võidupüha tähistamist, kuna teised organisatsioonid ei tunne selle vastu enam huvi. V. Kana arvas, et Võidupüha tähistamiseks avanevad võib-olla väljavaated Devils Elbows. Ta kinnitas, et Võitlejate Ühing ei saa loobuda Võidupüha tähistamisest, eriti kus teised organisatsioonid selle päeva tähistamiseks midagi ei tee. Võidupüha tähistamise tähtsust kriipsutas alla ka S. Preem. Koneleja kinnitas ta, et ühele ühingu liikmele, kes kodumaad külastas, on antud ühingu kuldmärk, mida ta pidas ebasobivaks sammuks.

Läbirääkimiste all sõna ei võetud ja koosolek lõppes Eesti rahvushümni viimase salmi laulmisega.

Soomepoisid valmistuvad 35. aastapäevaks

Klubi uueks esimeheks valiti Endel Tigane

Soomepoiste Klubi pidas oma korralise aasta peakoosoleku möödunud pühapäeval Peetri kiriku kõrvalruumis. Kohal oli väike pere viimaseil aastail klubi tegevuse juurde jäänud endisi veterane, kes kannavad edasi kunagist sõprusvaimu.

Koosoleku avas klubi esimees B. Bockfeldt, nimetades möödunud aastal surma läbi lahkunud soomepoiste nimed, kelle mälestuseks soomepoiste kunagine pastor O. Puhm pidas lühikese mälestuspalve. Koosoleku juhatajaks valiti E. Marten ja protokollijaks H. Oja.

Pikemaid arutlusi oli küsimuse ümber, kes on soomepoisid ja kes neist on klubi liikmed.

Seni on klubi juurde arvestatud kõik P.-Ameerikas elavad soomepoisid, hääleõiguslikud aga on olnud need, kes on tasunud liikmemaksu.

Möödunud aasta tegevusaruande esitas esimees B. Bockfeldt, öeldes et see on toimunud tavakohaselt. Aasta algas rüügemendi 34. aastapäevapeoga, sellele järgnes talipäev ja viimaseks ürituseks oli suvepäev. Aastas on peetud kuus juhatuskoosolekut. Kassaaruande esitas laekur A. Tamm, näidates et klubil on praegu kassas ja arveil raha $6.323.48, lisaks veel aasta tagasi ilmunud ingliskeelset raamatut „For Freedom only" ja vähesel arvul ka eestikeelset raamatut „Soomepoisid".

ENDEL TIGANE

Tegevuskava osas on ettenähtud rüügemendi 35. aastapäevapidu 10. veebr. 1979. a. Eesti Majas, millele järgnevad juba kindlaks kujunenud tali- ja suvepäeva nimelised kokkutulekud.

Valimistel valiti uueks esimeheks Endel Tigane, teisteks juhatusliikmeiks E. Marten, H. Oja, A. Tamm ja P. Toomsalu. Juhatusse kuulub ka eelmise juhatuse esimees B. Bockfeldt. Revisjonikomisjoni liikmeiks A. Joutsi ja E. Rande.

Koosolekul tõstetud küsimuste all luges B. Bockfeldt ette „Meie Elust" EKN koosoleku kirjelduse selle osa kus oli kavas „For Freedom only" levitamisest kanadalastele. Ajalehes kirjutati, et „tööka vas oleva Soomepoiste klubi hiljuti ilmunud ingliskeelse trükise kasutamise suhtes oli Ü. Jürimaa kahtleval seisukohal, öeldes et „Soomepoisid olid need, kes lahkusid võitlusväljalt Eestist ja võitlesid Soomes". B. Bockfeldt seletas, et ta astus kontakti EKN esimehe Ü. Petersooga, kes ütles, et see on A. Kala raport, ega pole mitte EKN seisukoht. Koosolek leidis, et Ü. Jürimaa väljendus on sobimatu, kuna soomepoistest läksid kodumaale võitlema 1752 meest, kes kandsid eriti raskeid kaotusi.

Lõpuks avaldati õnnitlusi praost O. Puhmile, kel eeloleval pühapäeval, 30. okt. täitub Peetri koguduse õpetaja kohal töötamisel 30 aastat. Koosoleku poolt avaldati talle kui siinsete soomepoiste vaimsele juhile ja õpetajale parimad edusoovid ja õnnitlused.

TORONTO LINN

ÜLEMINEK STANDARD AJALE PÜHAPÄEVAL, 29. OKTOOBRIL, 1978

City Councili korraldusel avaldati proklamatsioon, milles nõutakse kodanikelt suvise kellaaja silmaspidamist perioodil 30. aprillist kuni 29. oktoobrini 1978. Kodanikelt nõutakse nüüd oma kellade ja käekellade tagasilükkamist üks tund

kell 2 e.l. pühapäeval, 29. oktoobril

FREDERICK J. BEAVIS
Linnapea

Toronto lähedal pioneeride külas võivad noored ja vanad tutvuneda omaaegse maaeluga ning selliste armastusväärsete koduloomadega nagu pildil esitatud lambatall.

Neutronipommi osad produktsiooni

Ühendriigid valmistuvad ootamatusteks

WASHINGTON — President Carter on teinud korralduse neutronipommi osade konstrueerimiseks ja produtseerimiseks kuid ta ei ole põhiliselt ikka veel otsustanud, kas seda relva täies ulatuses produktsiooni anda. Neutronipomm on teatavasti tekitanud suuri protestitorme Moskvas, kus see relv on tembeldatud maailma kõige kohutavamaks hävitusrelvaks, mille produtseerimist tuleks kõigiti takistada. Moskva mure neutronipommi pärast on mõistetav, kuna see uus relv tapab sõdurid, kuid jätab hooned terveks.

Valge Maja pressisekretär Powell mainis seda läkitust ajakirjanikele edasi andes, et tõenäoliselt ei mõjuta presidendi otsus praegu venelastega käimasolevaid strateegiliste tuumarelvade piiramise läbirääkimisi.

Ühendriikide diplomaat Paul Warnke, kes juhib Ühendriikide delegatsiooni SALT'i läbirääkimistel, mainis, et neutronipommid on taktikalised relvad ning ei tohiks segada strateegiliste tuumarelvade piiramise läbirääkimisi.

Ta mainis, et Ühendriikide loobumine neutronipommist on tihedas seoses sellega, kas venelased kavatsevad vähendada oma sõjavägede koosseisusid Kesk-Euroopas või mitte.

Pressisekretär Powell mainis, et kui Ühendriigid otsustavad hakata produtseerima neutronipomme,

siis kõik need vahendid, millede abil valmistatakse neutronilaengud hoitakse Ühendriikides ning neid ei anta Euroopa riikidele.

Sotsialistid jäid Saskatchewanis võimule

REGINA — Kanadas Saskatchewani provintsis toimunud parlamendivalimistel saavutas suure valimisvõidu seni võimul olnud sotsialistide (NDP) partei. NDP jäi uues parlamendis esinduseta, (47,5 prots. äraantud häältest) ja konservatiivid 17 kohta (37,6 prots. hääletajatest). Liberaalide partei jäi uues parlamendnis esinduseta, saavutamata ühtegi kohta. Liberaalide parteile andsid oma hääled 14,9 protsenti valijatest. Võrdluseks võiks tuua, et eelmises parlamendis oli NDP-l 39, konservatiividel 11 ja liberaalidel 11 kohta.

Endel Ruberg'i

kunstinäitus toimub 2., 3., 4. ja 5. nov. s. a. Hamiltonis Multicultural Centre'is, 31 Catharine St. Näitus on avatud homm. 10—10 õhtul.

Vaba Eestlase talituses
MÜÜGIL
XIII LÄÄNERANNIKU EESTI PÄEVAD 1977
Pildialbum 88 lk.
Hind $5.— + saatekulu 30 c

SPORT

Evald Gering laskurmeistriks

Tuleval aastal kavas juubelivõistluse korraldamine

Sügise saabumisega vaikivad täpsusrelvade paugud laskeradadel, neid aga asendavad kohe agarate jahimeeste poolt lastud kogupaugud, mis kostavad jõeäärtest ja metsatukkadest.

Tänavuse täpsuslaskmise hooaja lõppvaatuseks kogunes grupp laskeveterane Seedrioru laskerajale 23. sepetmbril, et selgitada tänavused parimad. Aasta-aastalt jääb see kunagi väga elujõuline laskesportlaste hulk aina väiksemaks, kuid veel on poole-tosina ümber neid mehi, kel on tihtekuuluvustunnet ning kes ei pea raskeks 4—5 tunnilist väsitavat laskevõistlust. Need mehed on viimased 25 aastat või rohkem olnud truud meie kuulsale laskespordile.

On tõsiselt kahju, et meie noorlaskuritest ei ole kerkinud ühtegi nende asemele,

kes loomuliku surma läbi või muul põhjusel on lahkunud laskesportlaste ridadest.

Ilm oli haruldaselt ilus, nagu kõrgeteks lasketagajärgedeks kohe tellitud, kuid sellele vaatamata jäid tagajärjed üldiselt tagasihoidlikeks.

Täismatshi, 3×40 lasku kolmest asendist rahvusvahelisse märklehte, 50 meetri distantsil võitis Evald Gering, keskpärase tagajärjega — 1081 silma (võimalikust 1200-st), võites koos meistritiitliga ka igavesti rändava Seedrioru Karika üheks aastaks ning koos sellega Seedrioru Laskurklubi poolt väljapandud rändkarika.

Inglise matshi (60 lasku lamades) saavutas esikoha keskpärase tagajärjega Edgar Tiilen, lastes 576 silma.

Seedrioru Laskurklubi õlgadel on ka Välis-Eesti Laskurliidu poolt korraldatud ülemaailmse korrespondentsvõistluste läbiviimine, kus peale Seedrioru Laskurklubi laskurite lasevad kaasa Kanada poolel veel Torontos elunevad eesti püstolimehed.

Oktoobrikuu lõpuks peaks saabuma lasketagajärjed veel Rootsist ning USA-st, seega oleks tänavusel laskespordi tegevusel välistiirudes sedakorda lõpp.

Tuleval aastal täitub 30 aastat eesti laskesporti Kanadas. Seedrioru Laskurklubil on kavas selle tähistamiseks korraldada suurem võistlus, mis hõlmaks veel järelejäänud tegevlaskureid nii Kanadas, kui ka USA-s. Ühtlasi oleks see võibolla „valikvõistluseks" nendele laskuritele, kes kavatsevad osa võtta ESTO-80 raames toimuvast laskevõistlusest Rootsis 1980. a. suvel.

-erkka.

Palutakse andmeid sportlaste kohta

Eesti Sport Paguluses Informatsioonikeskus, mis asub New Jerseys, USA-s, palub talletamiseks igasuguseid sportlikke andmeid.

Pühapäeval, 8. okt. toimunud Cadet Cleaners Fun & Fitness jooksust osavõtnud 7000 jooksja hulgas oli kindlasti ka terve rida eestlasi.

E. S. P. I. palub kõikidel kaasmaalastel, kes sellest jooksust osa võtsid, saata oma nimi, vanus ja aeg Theo Vellend'ile, kes on üheks E. S. P. I. esindajaks Kanadas. Aadress 61 Glen Davis Cres., Toronto, Ont. M4E 1X7. Palutakse lisada veel kevadise Star Treki ja muude suuremate võistluste tagajärjed.

Spordiuudiseid kodumaalt

Rahvusvahelisel kergejõustikuvõistlustel Bakuus tuli Jaak Uudmäe kolmikhüppes esikohale tagajärjega 16.48, 3000 m takistusjooksus oli Urmas Müür tagajärjega 9.05.2 esimene. Teise koha saavutasid Henn Piirisild kaugushüppes 7.54 ja Helgi Parts kuulitõukes 17.03, jäädes kettaheites tulemusega 58.00 kolmandaks. Heli Mägi jäi kaugushüppes tulemusega 6.15 neljandale kohale.

*

N. Liidu koolinoorte spartakiaadil kus esimesel päeval sai kuldmedali Pärnu koolitüdruk Silva Oja, saavutasid Eesti sportlased veel kaks hõbemedalit. Tütarlaste kettaheites L. Vahter jäi tulemusega 45.84 teiseks, poiste odaviskel jäi teiseks M. Kaleta viskega 64.12.

Aerutamisel oli Eesti sportlasist edukam J. Kukk, kes ühesel sõstal omandas 1000 m distantsil hõbemedali, 500 m distantsil aga jäi seitsmendale kohale. Laskmises oli spordipüssi standardis parim Anne Oberg 567 silmaga.

*

Riias peeti hooaja kaheksas rahvusvaheline Balti korvpallurite karikaturniir (Baltic Cup). Tänavu kohtusid seal Läti Korvpalliföderatsiooni rändkarikale Läti, Eesti ja Soome koondised ning Poolat esindav Lodzi spordiklubi. Varem on juba osa võtnud Rootsi koondis. Kõik varempeetud seitse turniiri on võitnud eestlased. Seekord jäädi karikavõitu otsustavas mängus alla Läti koondisele; mängu normaalaeg lõppes 73:73, lisaajal aga saavutasid lätlased ühe korvi rohkem ja mäng lõppes 79:77. Eesti mängijaist tunnistati parimaks Tõnis Randala.

*

Itaalias peetud võrkpallurite maailmameistrivõistlustel võitis kuldmedali N Liidu koondis, kus oli üheks mängijaks „Kalevi" võrkpallur Viljar Loor. Tallinna tagasi jõudes võeti teda vastu spordiorganisatsioonide esindajate, treenerite, omaste ja võrkpallisõprade poolt. V. Loori sportlase teekond algas 1962. a. Tartu Laste ja Noorte Spordikoolis. 1970. aastast alates jätkas ta õpinguid Tallinnas, kus ta tuli esmakordselt oma kooli koondisega N. Liidu noortemeistriks. Aasta hiljem sai V. Loorist juba Euroopa juunioride meister. Sama saavutust kordas ta 1973. a. Eesti täiskasvanute koondisse ta arvati 1974. aastal. Kahel korral on ta tulnud täiskasvanute hulgas Euroopa meistriks. Mullu kuulus ta maailmakarika võitnud meeskonda, tänavu tuli ta esmakordselt maailmameistriks.

Toetasid EKN-u tegevust

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust on möödunud tegevusaasta lõpul ja uue tegevusaasta algul oma panusega majanduslikult toetanud alljärgnevad kaasmaalased:

Erik Altosaar, Mati Epner, Hamiltoni Eesti Seltsi, Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühing, Edgar Heinsoo, Ilmar Heinsoo, Julie Herma, Virve Jõgi, August Jurs, Paul Juttus, August Kaarna, August Kala, Edward Kalkun, Karl Kasekamp, Ants Kerson, Lembit Kolk, Karl Koplus, H. Later & Co Ltd., dr. Ivar Laurimaa, Endel Lindaja, Evald Lootus, Hans Lupp.

Dr. Harri Meindok, Johannes Pahapill, dr. Raimond Pahapill, Maks Pertens, Udo Petersoo, Martin Puhvel, Albert Rammul, Karl Raudsepp, Evald Reintee, Enn Salurand, Ermi Soomet, Tõnu Soovere, Peter Sägi, A. ja I. Sünd, Eneri Taul, Evald Timusk, Tarvo Toomes, dr. P. Tõnisson, dr. W. S. Walter, Arved Viirlaid, Nigul Virro (Yonge Memorials Ltd.), Adar ja Elsa Woode, J. Väliots.

Eesti kirjandust rootsi keeles

Rootsi Kirjastajate ja Rootsi Raamatukaupmeeste ühingute ametlik ilmuvaid raamatuid tutvustav väljaanne on oma 382 lk. tutvustanud ka mõnda eesti autori tööd, mis alanud sügishooajal on kirjastustel kavas.

Kirjastus Askild & Kärnekull esitab sarjas „Våra kasörer" (Meie följetonistid) Tõnis Tõnissoni raamatu „Liten recseptsamling för maktlystna" (Väike retseptikogumik võimuahnetele). Reklaami kohaselt olevat raamat tõiselt mõeldud, kuid huumoriga kirjutatud käsiraamat edasipüüdlikele.

Kirjastus Stegeland kirjastab Andres Küngi följetonistikku laadi teose „Om TV-kolleger vid Aktúellt Rapport, och Kvällsöppet" (TV-kolleegidest Aktuellt'is, Rapport'is ja Kvällsöppet'is), mis sisaldab följetonistlikus stiilis tehtud portreesid.

Kirjastus Prisma annab välja „Rootsi ilukirjanduse" sarjas Enel Melbergi romaani „Medeas systrar" (Medea õed). Selle sisuks on lugu kahest õest ja nende armukadedusest. E. Melberg saavutas mitmesuguseid hinnanguid oma esimese romaaniga „Modershjärata" (Emasüda).

Kirjastus Forumi sarjas „Nordiska berättare" (Põhjamaised jutustajad) ilmub Alex Militsa romaan „Peter — barn av et krig". (Peeter — ühe sõja laps). Selle teose kohta öeldakse, et „Peeter on seitse aastat vana 1939 ja elab Eestis. Ta vaatleb ärksate, kuid arusaamatute silmadega, kuidas Eesti esiteks muutub nõukogude riigiks ja hiljem okupeeritakse saksa vägede poolt". Enne kui põgenikelaev tüürib Gotlandi poole, möödub reviiüna pikk rida sündmusi ja haaravaid inimsaatusi.

(VÄLIS-EESTI)

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reolvlom	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	50
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40
E. Sanden — Mitme näo ja nimega	12.50	50

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	90
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ASTA WILLMANN

Kummaliselt kukkurloomade kontinendilt

Muljeid ja mõtteid Austraaliast, eestlastest ja teistestki mandri-lastest

7.

Siginesid, muidugi, trahterid, tõmmates ligi mürgeldavaid madruseid, need omakorda logedate kommetega naisi ja mõlemad kokku üha suureneval hulgal kriminaalset elementi — sunnitööliste endi hulgas oli viimast kasinalt, asumisele saadet „dissidendid" nagu suures osas oldi — näiteks arhitekt Francis Greenway, kes möödunud sajandi esimesel poolel kujundas Sydneyst n.ö. Sydney. „The Rocks" oli aga kahtlaste logumike hulk, millele käesoleva sajandi alul, katku puhkedes, kui ohtlikule rotipesale tuli otsa pandi. Elu ent jätkus hiljemgi, kaldudes vähehaaval enam nii boheemlasliku nurga alla, kust hakkas inspireerima viimaks linnavanemaid, nii et need otsustasid kujundada paigast taiete ja kunstkäsitööde ning sedakaudu ka turistide ligitõmbava keskuse. Plaan pole täielt veel rakendet, ent juba praegu võib „Argyle Centre's" veeta terve päeva — astud üle munakivise siseõue, kus kunagi kolisesid raudrehvidega veovankrid raskeis rummilaadungeis — otsejoones klaasipuhujate, vase- ja hõbeseppade ning täis- ja poolvääriskivide võluringi; ürgasukate taideosakonda sisenedes aga ka isepärasesse maailma, mida reedavad puuparga maalingud oma totemlike sümbolite rohkusega, sisalike, kilpkonnade, vähkide, inim- ja taimekujundite kompositsioonilises tervikluses, nende kõrval „mimide", s.t. vaimude, hingede kujundused, paariti puhtabstraktsete või realistlike igapäeva elu motiividega. Tükati on maalid „röntgenlikud" — ühthoopi näidates, mis olevusel sees — luustik, munad, mari või maks — sõlmides tükikesel puupargal üriürgse stiilivõtte ülimoodsega ja seda ülimalt meeldivais kollase ookri, punase rauaookri, valge savi ja musta manganeesi looduslikult pehmeis toones. Olla teadlikult seot seletamatu elumaagiaga, seda läbi näha ja läbi tunnetada on vist küll olnud inimesega hetkest, mil ta enese esmakordselt tagujalgele ajas... Omamoodi kõneleb siinnegi tervikliikust ellusuhtumisest, ent puudub tal siin täielikult see kristliku „äramaisuse" hõng nagu see lehvis valge mehe skulptreerit ürgasukate ilmeid seal Dandenongi mägedes. Sõna „etniline" aga on saamas mingiks antropoloogilise ehtsuse märgiks, prooviks, nagu on proov kullal ja hõbedal; siin aga mõjub see enam nagu proovimärk valge inimese südametunnistusel; hilju ärgates, on see hakand heaks tegema kunagist kurja — avastades rahvariismeist etnilisi taidureid, soodustades individuaalseid nimesid, vahendades galeriisid ja ostjaid. Mil määral see neid aitab või liidab taas kokku pihustund maailma või ehitab uue, on valus küsimus, millele vastus võib saada veelgi valusam.

Teisel kaldal, üle lahe, aga rullib lahti oma valge katuse kaarjad purjed maailma imelisemaid hooneid — '73 a. valmind, uhiuus ooperimaja, pisipoolsaarel kui täpsalt valat vundamendil; keset sadama opaalselt sini-rohelisi vesi mõjub ta kui algava regatta esimene sooditõmme — ja kes ütleb, et taanlasest arhitekti, Joern Utzoni, ei inspireerind nii ebatavaliseks kavandiks just samadest vetest väljuv iga-aastane suur-regatta? Nõnda aga vaevalt ükski teine arhitektooniline saavutus maailmas oma ümbrusega orgaaniliseks tervikuks sulab — ja samal ajal ka linnas liikujale iga nurga alt silma hakkab, koos ligilähedase, maailma suurima sillakaarega, mis otsegu „uljalt huilates" viskub ühest kaldast teise, nõnda andes talle veel erilise hoo ja eriksuse.

Hiigel-kompleks, kontsertsaali, ooperi- ja sõnadraama lavadega, kammermuusika halliga, kino ja restoranidega on nii seest kui väljast üpris elegantselt funktsionaalne, seejuures ometi hubaselt kodune. Terrassil, all „ninas", võib valgeid kajakaid peakohalt tõrjudes einestada lausa „keset sadamavett", sissepoole siirdudes ent koguni näha valgeid luiki, ooperi laval, nimelt, juhul, kui lavastub Tshaikovski „Luikede järv", nagu ta lavastus, muidu aga on Austraalia luiged süsimustad ega tule eluilmas sadama soolastesse vetesse ujuma...

Nojah, kui nüüd Kihnu Jõnn oma „kõvera künaga" oleks kunagi New Yorki purjetand, oleks ehk temagi Viljandi-mehe kombel lausund, et „sadam ikke sadam, aina kaid ja laevad", — ent jällegi, New Yorgiga võrreldes, milline silmalembus! Ei tahma-tossu, ei prahti — aeva pestud puhtus ringi ümber helkivaid vesi, mille peegeldus koos vahelduva valgusega murdub kristalseks sätenduseks kõrgehitiste rohkes klaasis kaldail, mis omakorda suures endastmõistetavuses liitub Botaanika Aia lopsaka rohelusega sealsamas piki sadama kaldakääre.

Oo jaa, kas vanas eas võib armuda, heh, ja kuidas veel! — ent sel juhul — mis on üks mees, olgu või meremees, koguni kapten — sihukese sadama ja ta vete kõrval!

Nojah, kuitahes suure armutuhina neelab kord ikkagi igapäev — ent minu oma jääb, sest igapäeva mul siin vaevalt veeta tuleb. Sestap laheb ka käik pühapäeva meeleolus jutilt dr. Hugo Salasoo „ilmakuulsasse ja suurimasse eesti arhiivi" — sest ega's muidu polekski nagu Austraalias käind! Kaaslaseks on paarikümne ligi kiskuv pojapoeg Olev, õpib tehnilist värki, ent on otsustand varemhiljem elus filmimeheks hakata ning tuleb ligi üpris meeleldi, sest „vanaisa juures on alati põnevat söömist." Seda kuuldes tõmban enese kohe keskelt peeneks nagu ürgsipelga" ja püüan mõelda „vaimselt", et jah, — mis on rohuteadusel ühist arhiiv-teadusega? — ja siis, et — ehk pakutakse rooga lemmikloomast lambast, mis senimaani pole veel kusagil kordagi lauale ilmund, siis jälle, et — ei muud ühist kui et Hugo Salasoo oli alguses farmakoloog ja hakkas siis arhivaariks, ühendades nõnda enda isikus mõlemad distsipliinid, 1953 a., nimelt; 15. a. tegemist ning arhiivile sai ümber valguse ja niiskuse kindel kivihoone, mille peale ei hakka isegi termiitide hammas, saati siis koide oma, veelgi vähem on hakkamist roostel. Sellises kindlas hoones veedan märkamatult mitu-setu tundi nii võimsa huviga, et ununeb kogu Austraalia koos ta lambakarjadega!

Ent oleks üpris ülekohtune alustada juttu arhiivi endaga, minnes mööda mehest, kes selle loond, kogund ning veelgi kogub ja hooldab, Hugo Salasoost, — laialdaste teadmistega, asjaliku lausega ladusast vestlejast, huumori-sädemega silmanurgas; hakkab vaikselt vähesega peale, nimetab või näitab midagi, ootab ära reaktsiooni, hindab, kas huvi on aus või teeseldud ja tuleb siis vastavalt hinnangule järgmise „numbriga", ning seda voolava järjekindlusega — nagu vesi, mis ühtvõi teistpidi leiab endale tee ka nirisedes, üle ei ujuta, janusse ei jäta. Ja nõnda imbubki siis meelisse tõdemus tehtud töö päratust hulgast ja tähtsusest, koos kasvava respektiga inimese vastu, kes vabast tahtest, tasuta ja nii jäägitult enese sellele pühendand. Miks...?

„Vercingetorix ütles:
Caesar, sa võid
võtta meilt maa, kus me elame,
aga maad, kus me surime,
ei saa meilt võtta.
Viskasin mõõga su jalge ette:
nii olen mina, nii on mu
rahvas..."

— Jaan Kaplinski poeem, uhke gallialase sõnadega suurele Caesarile, on lükat tasahilju mu silme alla — kui kogemata vastus mu hääletule küsimusele. Loen ja kuulan ühthoopi juttu kummalistest tulekahjudest: juhtus see 1965 a., et Tartu Ülikooli Füüsika Instituudis puhkes tuli ja põles ära hulk eesti murdekogusid; Usbekistanis ja Aserbaidzhanis läks samal aastal tuleroaks hulgaliselt vanu, asendamatuid ürikuid ning materjale; sama lugu Kiievis, kus hävisid tules Ukraina hindamatud ürikud, osa küll päästeti ja viidi kuhugi kloostrisse, mis aga kaks kuud hiljem kogunisti maha põles, — kokkusattumused või...?

(Järgneb)

UUDISEID

Üleskutseid õigeaeg
gumiseks on pidevalt
gile pannakse südam
muses on talvine toi
asjad pole siiski aren
nud Öötla kolhoosi
kolm kombaini korra
jas, ühel trummel u
teisel põhubliiter(vist
taja?) ja kolmandal
purunenud. Kaks ko
siiski tööl. Kuid tuli
neist töötas kolhoosi
juhataja Meresaare
vavat otra lõikamas
juhataja ise oli kom
ja sinna saatnud. Ko
käigu ajal oli saadu
ummistunud trumli
kuid seda ei saadet
vaid põllubrigadiri
krundile töötama!
leidsid kontrollijad,
viiest kombainist oli
kuival päeval kaks
kaks töötamas indiv
del ja ainult üks k
kogumisel.

Kõik individuaalk
jad ei ole siiski nii
hekorras kolhoosi
et nende lapikesed
koristatakse. Mitme
res olnud näha van
tiga aiamaalappidel
Terav lehemees kirj
lap nad mõistavad,
le veel aeg komba
praegu on vaja vili
dudelt kätte saada.
ka seda mõistavad,
te aiamaaoder peal
saama kui kolhoosi

*

Sadude vaheajal
nõuab kohest vilja
Alliku sovhoosi Vii
Vodja tarekuivati a
tuli, aga kuivatajat
ta kuskil. Lõpuks t
geldades kohale: oli
tuleid võtnud; alles
rast autot jättis k
katki. Nii jäimeda
kumise eest tehakse
tele protokoll, lisaks
kuivatises vahukust

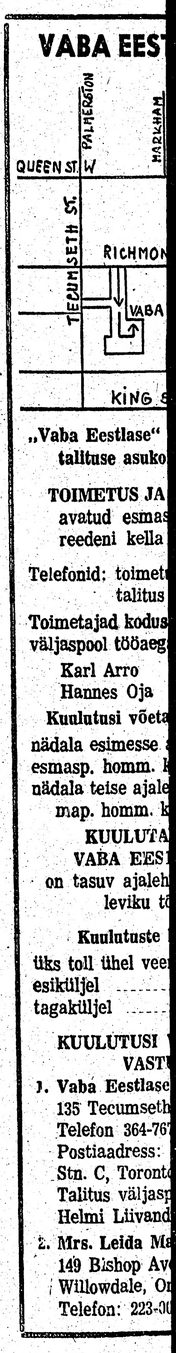

„Vaba Eestlase" talituse asuko

TOIMETUS JA avatud esmas reedeni kella

Telefonid: toimet talitus

Toimetajad kodus väljaspool tööaeg

Karl Arro
Hannes Oja

Kuulutusi võeta nädala esimesse esmasp. homm. k nädala teise ajale map. homm. k

KUULUTA VABA EES on tasuv ajaleh leviku t

Kuulutuste üks toll ühel vee esiküljel ..... tagaküljel .....

KUULUTUSI VAST

1. Vaba Eestlase 135 Tecumseth Telefon 364-767 Postiaadress: Stn. C, Toronto Talitus väljasp Helmi Liivand

2. Mrs. Leida Ma 149 Bishop Av Willowdale, On Telefon: 223-90

UUDISEID KODUMAALT

Üleskutseid õigeaegseks viljakogumiseks on pidevalt tehtud. Kõigile pannakse südamele, et küsimuses on talvine toit. Lõikusega asjad pole siiski arenenud. Nii olnud Öötla kolhoosi osakonnas kolm kombaini korraga reast väljas, ühel trummel ummistunud, teisel põhubiiter(vist põhupurustaja?) ja kolmandal koguni põhi purunenud. Kaks kombaini olnud siiski tööl. Kuid tuli välja, et üks neist töötas kolhoosi ehitustööde juhataja Meresaare ajamaal kasvavat otra lõikamas! Osakonnajuhataja ise oli kombainil töötaja sinna saatnud. Kontrollide ringkäigu ajal oli saadud korda see ummistunud trumliga kombain, kuid seda ei saadetud kolhoosi, vaid põllubrigadiri Ilme Kasela krundile töötama! Kokkuvõttes leidsid kontrollijad, et kolhoosi viiest kombainist olid sel vähesel kuival päeval kaks rivist väljas, kaks töötamas individuaalkruntidel ja ainult üks kolhoosi vilja kogumisel.

Kõik individuaalkruntide pidajad ei ole siiski nii õnnelikus vahekorras kolhoosi juhtkonnaga, et nende lapikesed kombainiga koristatakse. Mitmel pool teeääres olnud näha vanainimesi vikatiga aiamaalappidel otra niitmas. Terav lehemees kirjutab, et „küllap nad mõistavad, et praegu pole veel aeg kombaini oodata — praegu on vaja vili suurtelt põldudelt kätte saada. Aga kas nad ka seda mõistavad, miks ülemuste aiamaaoder peab enne salve saama kui kolhoosi rukis?"

*

Sadude vaheajal tehtud lõikus nõuab kohest vilja kuivatamist. Alliku sovhoosi Viisu osakonna Vodja tarekuivati ahjus mühiseb tuli, aga kuivatajat ennast ei leita kuskil. Lõpuks tormab ta hingeldades kohale: oli aiamaal kartuleid võtnud; alles kui nägi võõrast autot jättis kohe oma töö katki. Nii jäämeda distsipliinirikkumise eest tehakse Kalju Lehestele protokoll, lisaks puudub veel kuivatises vahukustuti ja kuivatajal on kahe viimase aasta eksamid tegemata.

Sama viga ilmnes veel mitmel pool, et kasutati mehi ilma kutsetunnistuseta või siis neid, kes polnud kvalifikatsioonieksamil käinud: sageli töötavat mehed ka ilma abita, mis olevat lubamata.

*

Aravete kolhoosis Kukevere kuivatises olid aga keset päist päeva nii meisterkuivataja kui ta abiline mõlemad purjus. Hakatud viina viskama siis, kui tühe vahetus oli lõppemas ja teisel algamas.

*

Kui kontrollid Koeru kõrtsis kohtusid kahe traktoristiga ja küsisid, miks nad ei tööta, vastasid mehed, et ainult shefid töötavad kuueni, nende tööaeg lõppes juba kell 5. Meestele katsuti selgeks teha, et see nagu ikka ei sobi, et mujalt tuuakse kolhoosi abitöölõude ja omad mehed istuvad samal ajal kõrtsis joogilaua taga. Otsiti üles traktoribrigadir Alfred Vaabi, kes jäi kontrollijatega täiesti nõusse, et mehed läinud liiga vara õhtule. Või õieti öeldes nende tööpäev jätkus Korru kõrtsis.

*

Tartus peeti Eesti mootorsõidukite kogujate ühingu „Autom" kokkutulek, millest võtsid osa 101 autot, 38 mootorratast, 6 jalgratast ja isegi üks traktor. Kogumine toimus mitmest punktist alustatud samaaegse stardiga. Tallinnast, Rakverest ja Pärnust startinud tegid vahepeatuse Paides, Mustvees ja Viljandis. Vanim auto „Chevrolet" pärines 1924. aastast, vanim mootorratas „Indian-Standard" 1910. a., vanim sõiduk üldse 1870. a. valmistatud jalgratas. Originaalseim auto oli „Opel Kapitan" 1939. a., originaalseim mootorratas oma käiguga „BSA 500" 1929. aastast. Küllalolid tulnud ka Soome 46 vanasõidukihuvilist. Nende nimel tervitas Olavi Järvinen, kes avaldas lootust, et 1980. a. olümpiaregati ajal korraldatavale näitusele püüavad nad tulla juba oma autodega.

*

Eestit külastas Prantsusmaa metsateadlaste grupp, kellele Eesti metsamajanduse ja looduskaitse minister H. Teder jutustas üksikasjalikult Eesti metsadest ja nende majandamisest. Prantsuse metsateadlased tutvusid Tallinna haljasvööndiga, kuivendatud soole rajatud metsaistandustega ja Tartus asuvat Eesti Metsamajanduse ja Looduskaitse Instituuti. Prantslased leidsid, et Eestis kasutatakse hästi metsi puhkeotstarbeks ja imestasid kuidas eestlased oma metsa eest hoolitsevad.

*

Kodumaal tähistas 30. sept. oma 90. aastast sünnipäeva üks esimesi eesti naisarste Maria Valdes. Ta on sündinud Omskis Eestist väljarännanute perekonnas. 1908. a. astus ta Tartu Eraülikooli (nn. Rostovtsevi eraülikooli) arstiteaduskonda, mille lõpetas 1914. a. olles sel ajal üheks esimeseks naisarstiks üldse.

Ta abiellus 1912. a. Albert Valdesega (1884—1971), kes hiljem oli Tartus kauaaegne arstiteaduskonna patoloogilise anatoomia kateedri juhataja, professor, „Eesti Arsti" toimetaja ja lõpuks teeneline teadlane. Maria Valdesel oli alul huvi ainult sünnitusabi ja günekoloogia vastu, siis hiljem oma abikaasa töö tõttu hakkas ta lähenema abikaasa tegevusaladele. Pärast sõda asus M. Valdes 1944. a. tööle patoanatoomina, töötades Tartu Kliinilise Haigla prosektorina kuni 1955. a. Temale kui õpetajale võlgnevad tänu nüüd juba keskmises genratsioonis olevad arstid.

*

Hiiumaal Pühalepa vallas sündisid Eve ja Arvi Kuli perekonnas kolmikud — kaks tütart ja poeg.

*

Eesti NSV Sõjakomissar polkovnik R. Kiudmaa andis 27. sept. välja käskkirja kodanike kutsumisest tegevteenistusse. Tegevteenistusse kutsumisele kuuluvad kõik 1960. aastal sündinud kodanikud, kes saavad sõjaväkke kutsumise päevaks 18-aastaseks, samuti 1951—1959. aastail sündinud, kelle ajapikendus on lõppenud, või pole mingil põhjusel varem tegevteenistusse kutsutud.

Pildipõimik Tanneri kivi avamiselt: Terasest valgepea-kotkas tervitab Kotkajärvele saabujaid ja memoriaal-plaat (all suurendatult) kiidab ühte Kotkajärve tegijat. Paremal kaks peategelast memoriaalkivi avamiselt — Eesti Skautide Maleva juht Silver Kask avab mälestusmärgi tänulike eesti noorte nimel. Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi abiesimees dr. Jaan Roos võtab mälestuskivi sümboolselt seltsi hoole alla ja iseloomustab Hendrik Tannerit. Dr. Roos on omal ajal skaudipoisina kaasa elanud kõik Kotkajärve sünnivalud ja -rõõmud ning ehitab nüüd maleva spordijuhina seal praegustele poistele treening-radasid.

Fotod: Jämesäär

Tanneri kivi Kotkajärvel

Teras-kotkas valvab Eesti territooriumi

Kotkajärve 25. juubeliaasta on tekitanud mitmesugust elevust noortelaagrite ja metsaülikooli kaudu eestlaskonnas populaarseks saanud laagripaiga ümber. Sissejuhatuseks kujunes meie lehes joone all ilmunud Heino Jõe seeriakirjutis „Matkakiri kolmest elemendist". Suvel toimus Kotkjärvel kaks poiste laagrit — mõlemad Lembitu Maleva omad — mis sisuliselt ja laagrimärgiga tähistasid juubeliaastat. Skautlike noorte juhtide aastakoosolekud kuu alul tähistasid sündmust ja seal toimus ka Tanneri mälestuskivi avamine. Hendrik Tanner puhkab juba kaheksa aastat Kanada mullas. Memoriaalkivi avamise puhul on põhjust meenutada teda ja tema teeneid ühenduses Kotkajärve 25. sünnipäevaga.

Poliitilise ja ühiskondliku tegevuse juures öeldakse olevat kaks moodust: ostad omale ja annad edasi ühiskonnale või — ostad ühiskonnale ja võtad omale. Mõlemaid mooduseid on praktiseeritud ka Kotkajärve rajamisel. Esimene neist, mida harrastas Hendrik Tanner, rajas temale aukoha Kanada eesti noortetöös, mida nüüd kuulutab terasest kotkas ja mälestusplaat kivikankrul Kotkajärve väravas.

Majandusteadlane ja ühistegelane Hendrik Tanner tegutses kodumaal pedagoogina, olles Õisu piimandustehnikumis õpetajaks.

Lähem kokkupuutumine skautlusega toimus põgenikuna Stokholmis, kui poeg Teas astus skaudiks. Aktiivseks skaudisõbraks sai Hendrik Tanner Torontos, kusjuures nn. „päästikmehhanismiks" kujunes omamoodi seik. Grupp noormehi, kes olid organiseerunud Lembitu skautlipkonna vanemskautide perre, pidasid plaane skaudikodu ehitamiseks kuskile metsa.

Vanemskautidel oli plaan metsamaja ehitada ühe vana-eestlase talu maa-alale. Hendrik Tanner asjast kuuldes tuli omapoolse nõuandega: maja on kinnisvara ja seda ei saa panna teise maaomandile, omandiõigus langeb automaatselt maaomanikule. Asja tuleb lahendada teisiti.

Lahendus kujunes ootamatult keeruliseks, kuid paraku õigeks.

Tanner hakkas organiseerima Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi.

Vaadati ringi maa-ala ostmiseks ja kui valik oli tehtud, siis osteti kaks esimest krunti. Tegelikult ostis need Tanner, kuna seltsil polnud juriidilise isiku õigusi, mis taolisi operatsioone oleks võimaldanud. Hiljem kui selts inkorporeeriti, andis Tanner ostetud krundid seltsile üle. Tähtpäevad sellega ühenduses: metsamaja idee vanemskautide koondusel — 12. mai 1951, Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi asutamiskoosolek — 26. oktoober 1951, välikoosoleku otsus Kotkajärve lipuväljakul maa ostmiseks — 16. mai 1953, seltsi peakoosolek kinnitab välikoosoleku otsuse — 13. juuli 1953, selts on inkorporeeritud — 11. august 1954.

Edasi arenes Kotkajärve lugu juba metsaraie, koristamise ja ehitamise tähe all. Eesti ühiskond andis skaudisõprade algatusele usaldusliku väga suure panuse. Mis seal tehti, see on seal praegugi näha.

Tanneri tervis halvenes 1966, ta lahkus Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi esimehe kohalt ja valiti peakoosolekul seltsi eluaegseks auesimeheks. 1970 lahkus ta igavikku.

Tagantjärgi hindajad on avaldanud arvamust, nagu oleks Tanneri osatähtsust seltsi ajaloos liialt suurendatud. Inimesi on palju ja arvamusi on mitmeid. Tegelikult oli Hendrik Tanner jonnakuseni järjekindel, mis eriti hästi ilmnes seltsi eest ära ostetud kruntide puhul, inkorporeerimise takistuse ajal ja Estonian Roadi surumisel avalikku teede võrku. Samal ajal omas ta usku oma rahvasse ja suurt riskijulgust. Kõik Kotkajärve operatsioonid — kruntide ostud ja ehitamised — toimusid Toronto Eesti Ühispangast tehtud laenudega ja isiklike käendus-allkirjadega. Ei oska oletada Kotkajärve praegust nägu, kui Tanneri asemel oleks olnud vähem järjekindel ja arg mees.

Nüüd on meil Kotkajärve näol tõkk „Eesti territooriumi", nagu Hendrik Tanner seda armastas nimetada. Väravas aga meenutab terasest kotkas ja memoriaalplaat ühte eesti meest, milliseid meil oleks ka tulevikus ja rohkem vaja.

HEINO JÕE

VABA EESTLANE

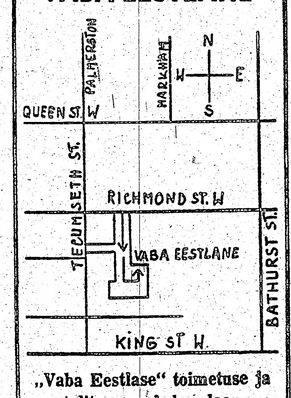

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6425
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 222-3080

LUGEGE

Eesti Vabariigi 60. juubeliaastal eesti meeste võitlusteekonnast raamatus

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 senti saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

Meie igapäevane elu

Helmi Mäelo, Päevast päeva. Päevik 1. juulist 1975 kuni 30. juunini 1977. EKK 1978. 228 lk.

Helmi Mäelo on oma pagulasaegse loomingu tasakaalustanud viiekõitelise autobiograafilisele ainele baseruva romaaniseeriaga ja selle kõrvale andnud viis köidet mälestusi; viimane kõide on aga nii värske, et seda kaasaegseks päevikuks on nimetatud.

„Päevast päeva" haarab täpselt kahe aasta jooksul läbielatud igapäevast elu, pensionieas jõudeelu elava inimese tähelepanekuid ümbritsevast Rootsi eestlaste elust Stokholmis selle igakülgsuses.

Ta pole siiski ainult kirjeldaja, vaid on andnud ka hinnanguid, teinekord kritiseerideski oma kõrgelt eetilise maailmavaatega inimese lähtepunktilt.

Selles päevikus on koos H. Mäelo mitmekülgsete huvidega isiksus, muutudes teiste elu esile tuues ka ise üheks tähelepanuväärseks eesti naistegelaseks, kes jälgides eesti ühiskondlikku ja kultuurilist elu Stokholmis annab läbilõikepildi sellest eestlusest oma erinevais vormides, mis on püsinud juba 30 aastat võõraste keskel. Päevast päeva on maapagulased elanud palju pikemat aega, kuid H. Mäelo kaheaastane kroonika annab sellest vägagi iseloomustava pildi. Nähtuna pensionäri silmadega, on suur osa kaaslasigi samas vanuseklassis.

Vähem on noorte eluprobleeme käsitletud, kui need just oma perekonnaringist ei lähtu.

„Seistes suure puhkuse lävel" on neil päevikulehekülgedel inimelu sügavaid kogemusi käsitletud suure elutarkusega. Ta on kogu oma elu olnud julge teoinimene, ega muutu hirmunuks ka selle lävetaguse eksistentsi ees.

„Päevast päeva" on pandud kirja kohusetundliku järjekindlusega ja mõttega need märkused raamatuna avaldada. Eestlaste elu on nähtud läbi autori isiku; muidu võinuks neid ka eestluse kroonikaks pidada. Isikunimede register viitab arvukale tutvuskonnale ja neile, kes tänapäevases eesti ühiskondlikus ja kultuurielus on tegevad.

Paraku on teoses ruttamise järgi. **Mõned saadud andmed läksid liiga värskeina ladumismasinasse ja on jäänud sellisteks enne kui kontrollimisega võiduks kibestust tekitavaid seisukohti vältida.** Õnneks on neid kohti vähe, sest H. Mäelo oli eetiline inimene ja õiglane ka loojana, just selline, kes võis nii erapooletult kaks pagulasaastat raamatusse raiuda ja siis astuda ise „üle suure puhkuse lävе".

HANNES OJA

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower, Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

Auhind luuletamises Linda Troostile

Ameerika vanim ajakiri luuletamise alal „Lyric", mis ilmub 1921. aastast Blacksburgis, Va., kuulutas välja kevadel luulevõistluse kolledzhi õpilastele, millest ka Smith kolledzi õpilane Linda Troost osa võttis koos 157 teisega.

Ta luuletus „After ten weeks of organic Chemistry" saavutas auhinna „honorable mentioning" ja talle saadeti auhinnaraha Philadelphiasse, kus ta nüüd edasi õpib Univ. of Pennsylvanias inglise keele stipendiaadina.

● New Yorki asus elama koos abikaasaga dr. med. Arkadius Tamm, kes senini töötas arstina Puerto-riikos, Ponce linnas. Dr. met. A. Tamm on endine Tartu Ülikooli arstiteaduskonna õppejõud günekoloogia alal. Ta töötas Ponces haiglas ka günekoloogia osakonnas, olles seal ka noorte arstide õpetajaks. Samuti õpetas ta haigla õdede koolis, saavutades suure populaarsuse. Enne Puertoriikosse asumist töötas ta Virgin Islandi saarestikus, kus ta üldist tähelepanu ärratas sünnitamisel surevuse alla viimisega miinimumini.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 24. oktoobril 1978 — Tuesday, October 24, 1978

KIREV MAAILM

BANGUI — Vaeseim riik maailmas on Kesk-Aafrika Impeerium, mille valitsejaks on keiser Bokassa I. Tema kroonimispidustus mõni aeg tagasi oli suurejoonelisemaid maailmas, kuigi riik oli pankroti äärel. Riigi 2,6-miljonilisel elanikkonnal on väikseim sissetulek — ainult mõnikümmend dollarit aastas. Et riiki pankrotist päästa müüs Bokassa I hiljuti teemandikaevamise õiguse Iisraelile. Siin toodetakse 435.000 karaati (87 kg) teemante aastas. Naaberriikide ajakirjandus küsib: Kas Bokassal on jälle tulemas mingi hiigelpidustus?

TORONTO — Neli teisemelist tüdrukut, neist kaks alla 16-aastased, arreteeriti Metro politsei poolt pärast seda, kui nad olid röövinud ühelt 18-aastaselt naiselt tema käekoti ja 1352 dollari väärtuses majasisustust.

WASHINGTON — Ameerika Ühendriikide postivalitsus lisab praegusele 5-numbrilisele zipkoodile veel 4 numbrit, mis võimaldab moodsate masinatega postisaadetisi sortida otse postipaunadesse ja säästa kulusid.

NEW YORK — Koerteseaduse jõustumisega 1. augustil on suurel määral sagenenud koerte tänavalejätmised. Koertepunkti (ASPCA) toodi algul iga päev keskmiselt 200 omanikuta koera. Nendest u. 90% rändas gaasikambrisse. Nüüd on koerte tänavalejätmised vähenenud. Kuna koertejalutamistel tuleb koguda kotti mustus, on kutselised koertejalutajad hindu tugevasti tõstnud. Laupäeviti ja pühapäeviti maksab koerajalutamine poole rohkem.

WASHINGTON — Valge Maja hakkab välja andma kaks korda kuus ilmuvat informatsioonibülletääni, mis sisaldab president Jimmy Carteri kõnesid, korraldusi ja tema poliitika analüüsi.

NEW YORK — Ehitusmehed tulid ootamatult Brooklynis ühe koolimaja õuele ja hakkasid lammutama sealseid mänguseadeldisi ning ehitama aeda ümber koolimaja. Selgus, et keegi linnaametnik oli kooliõue eksikombel müünud ühele ärimehele parkimisplatsi rajamiseks.

BOCHUM — Kuut endist natsi salapolitseinikku süüdistatakse siinses kohtus põhjusel, et nad olid sõja ajal heitnud väikseid juudi lapsi tulle, mis oli mõeldud täiskasvanute põletamiseks. Ärimeest Johann Karl Foesterit ja tema viit kaaslast süüdistatakse 4000 juudi tapmises Minskis 1942. ja 1943. aastail. Protsess, mis arvatakse kestvat vähemalt aasta, peetakse 18 aastat kestnud eeluurimise alusel. Tunnistajaiks on 201 Iisraeli, Austria, Ameerika Ühendriikide ja N. Liidu kodanikku.

NEW YORK — Kuberner Carey väimees Hank McManus sattus Brooklynis hommikupoole ööd noorte röövlijõugu küüsi, kes võtsid temalt hinnalise kella ja 150 dollari ümber raha. Ohver sai peale selle veel peksa.

EPERNAY — Prantsuse 1978. aasta shampanjasaak jääb tänavu kahekümne viimase aasta madalamaks, andes ainult 70—80 miljonit pudelit, võrreldes eelmise aasta 189 miljoni pudeliga. Shampanja produtseerijad ütlevad, et nad annavad oma 500-miljonilistest varudest puuduva osa.

HAMBURG — Septembri lõpul lõpetas oma 139-aastase tegevuse Hamburgi trammiliiklus ja andis oma ülesanded üle kiirelt arenevale rongiliiklusele. Esimesed hobustega veetavad trammid tulid Hamburgi tänavapilti 1839 ja olid kasutusel kuni 1866. Siis võtsid aurulokomotiivid need üle. 1894 aga oli nendegi aeg täis ja trammid pandi elektrijõul liikuma.

Kui Lähis-Idas külvati tänapäevast vaenuseemet

Folke Bernadotte mõrvamisest Iisraelis möödus 30 aastat

II

Vapustav vaatepilt

Samal ajal Folke Bernadotte, kes ainult kolm-neli aastat varem oli näinud natside koonduslaagrite õudusi, kirjutas oma päevikusse käigust Jeruusalemmast mõne kilomeetri kaugusel olevasse Ramallahiasse, kus ta kohtas pagulasi:

„Olen näinud paljusid pagulaslaagreid, aga ma pole kunagi sattunud õudsema pildi ette kui oli see, mida ma nägin Ramallahis. Vapustamapanevad inimmassid otse ründasid autot, nõudes leiba ja pääsu oma kodudesse tagasi."

Bernadotte tõi pagulasküsimused uuesti esile kohates Iisraeli välisminister Moshe Sharetti. Ta tõrjuti ebasõbralikult tagasi.

„Näib nagu sooviks Iisrael enesele kaht vaenlast: araablased on esimesed, aga LRO-vaatlejad on teisel kohal," kirjutas Bernadotte oma päevikusse.

Vastutöötamisest hoolimata jätkas Bernadotte oma rahutööd.

5. juulil tehti talle selgeks, et Iisraeli valitsus mitte ainult ei tõrjunud tagasi ta ettepanekuid, vaid seadis küsimuse alla ka tema volitused tegutseda LRO Palestiina jagamise plaanitsejana.

Samal ajal Iisrael teatas, et ta ei pidanud maa-alade jagamise plaani enese kohta maksvaks.

Bernadotte katsus soovitada LRO otsust piirimääramise kontrollimisel. Otsuses oli öeldud, et Negevi kõrbeala kuuluks juudiriigile ja Lääne-Galilea araabiariigile. Lähtuti olukorrast, et läänepoolne Galilea oli sel ajal araablaste poolt tihedasti asustatud maa-ala. Negev oli sellevastu viljatu kõrbepiirkond, mille sionistid lootsid arendada sobivaks asumisalaks oma tulevastele immigrantidele.

Bernadotte omalt poolt otsustas soovitada „vastupidist" moodust: juudid võiksid jätta endile araablastelt sõjas vallutatud Lääne-Galilea, pealegi kui Egiptuse sõjavägi oli siiani takistanud Iisraeli saamast oma valdusse Negevi kõrbeala.

Suvel Bernadottega peetud nõupidamistel olid araablased teinud selgeks oma seisukohad. Nende arvates ei olnud võimalik Iisraeliga alustada mingeid otseseid läbirääkimisi enne kui oma kodudest välja pekstud Palestiina araablastest pagulaste õigus „oma kodudesse tagasi minna, polnud veel lahendatud". Sellele nõudele Bernadotte suhtus nõustuvalt, mis tuleb ilmsiks tema poolt LRO-le saadetud raportidst.

Iisraeli vaenlane

On päris ilmne, et Iisrael pidas Bernadottet oma vaenlaseks, kes tahtis saboteerida sionistide riigi laiendamise püüdeid. Juudid näitasid täiesti avalikult oma vastuseisu igasuguseks koostööks, kirjutas Bernadotte. Peagi mõistis ka Bernadotte ise, et juutide uhkus oma sõjalistele saavutustele tekitas poliitilise üleoleku tunde, mis taotles maa-alade suurendamise sihte.

Teiselt poolt ei teata pärist täpselt, kui palju või vähe oli Bernadotte teadlik Iisraeli juhtide võimupoliitikast. 21. mail 1948, ainult mõned nädalad enne kui Bernadotte Jeruusalemma saabus oma tööd ja tegevust rahuvahendajana alustama, oli näiteks David Ben-Gurion kirjutanud oma päevikusse järgmise paljastava katke:

„Araabia liitunute ahhillese-kannaks on Liibanon. Muhameedlaste võim on kunstlikult koos ja seda võidakse hõlpsalt kummutada. Sinna tuleks rajada kristlik riik, mille lõunapiir oleks Litani jõgi. Selle riigiga tuleks meil liituda. Kui siis oleme murdnud araablaste liidu ja pommitanud Ammani, võime lõpuks pühkida Trans-Jordaania tasaseks. Siis peaks juba Süüriagi alistuma. Ja kui Egiptus julgeks meie vastu sõda alustada, me pommitaksime Port Saidi, Alexandriat ja Kairot."

Nii võib lugeda Ben-Gurioni päevikust.

Päris huvitav seisukoht, kui võtta arvesse Liibanoni praegust olukorda.

Folke Bernadotte polnud siiski ainus välismaa vaatleja, kes pettus ja keda peteti Iisraelis. Bernadotte mõrva järel tegutses seal kolm välismaa sõjaväelast, kelle ülesanne oli relvarahu valvamine. Need olid ameeriklane Hutchinson, kanadalane Burns ja rootslane Carl von Horn. Oma kuulsas raamatus „Rahu sõdurid" tõdeb von Horn, et „araablased võisid olla rasked, kannatamatud ja sageli täiesti võimatud, aga nende käitumine oli siiski märgatavamalt kõrgetasemelisem ja haritum". Tähelepaneku tähendust lisab veel tema arvates asjaolu, et „Pühale maale tulles me kõik kindlasti suhtusime suure sümpaatiaga iisraeli rahvasse."

„Millised röövlid"

Aastal 1958, kümme aastat pärast Bernadotte mõrvamist tuli Dag Hammarskjöld Jeruusalemma Ben-Gurioniga kohtama. Siia võib niiüd lisada seiga, mida Carl von Horn oma raamatus ei nimeta:

„Hammarskjöld võttis kõne alla Bernadotte mõrva, kui olime jõudnud Ben-Gurioni juurde. Ben-Gurion läks vihast näost valgeks, lõi rusikaga lauale ja hüüdis: „Ärge unustage, mida see mees meile tegi!"

Carl von Horn tundis ära ühe Ben-Gurioniga kaasas oleva mehe. See oli Bernadotte mõrvanud Stern-liiga juhtide hulka kuuluv Jehoshua Cohen.

Kui Hammarskjöld kuulis sellest järgmisel päeval, sattus muidu oma rahulikkusega tuntud LRO juht taltsutamatusse vihahoogu:

„Millised kaabakad! Millised kaabakad! Siia ei tule ma enam kunagi tagasi!" hüüdis ta. Hammarskjöld oli teine LRO peasekretär, kes oma elu andis maailma rahusobituse eest.

Läti Majandusklubi tähistas laupäeval, 14. oktoobril Torontos Läti Majas oma 25. aastapäeva, kus viibis kutsutud külalisena Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo koos abikaasaga. I. Heinsoo andis lätlastele kingina üle Eesti Majandusklubi poolt annetatud albumi ning tervitas eesti ühiskonna nimel. Pildil I. Heinsoo (vasakul) annab kingi üle Läti Majandusklubi esimehele A. Budrevecs'ile. Keskel Margot Heinsoo. Foto: J. Kreilis

Punane lipp või puhas raha?

Hiinas räägitakse tööliste premeerimisest

PEKING — Malu rahvakomuuni raamatupidajad Tshaltingis, Shanghai lähedal leidsid aasta alul, et seakarjase Ho Gsiao-tin tehtud töö oli ületanud plaanitsetud eesmärgi 114 sea võrra. Uute palgaarvestuste kohaselt Ho oleks õigustatud saama 80 juani (ca 40 dollarit) suuruse preemia. Kuid Hiina kommunistliku partei häälekandja „Rahva Päevaleht" teateil kõik ei läinud siiski nii libedasti, kui eeskirjad näitasid, vaid küsimus tuli arutlemisele Malu rahvakomuunis.

Mõnede sõnavõtjate arvates Ho on hea seakarjane, kes on oma palga ära teeninud. Teiste arvates tuleks olla ettevaatlik aineliste ergutuste andmisel, et ei toimuks libisemist vanale kapitalistlikule ja revisionistlikule teele.

Kinnitati, et ergutused ja hüvitused peavad peaasjalikult olema ideoloogilised, mida ainult võidakse täiendada aineliste preemiatega. Parim preemia olevat punalipp.

Ägedate vaidluste järel Ho sai tõesti oma palga, kuid see toimus alles palju hiljem.

See et Hiina juhtkond võttis käsile sellise juhtumi, on tunnusmärk vana ja uue liini pooldajate vaheliste tülide jätkumisest. Palkade süsteem hüljati Hiinas kultuurirevolutsiooni alul. Selleaegse „puhta revolutsiooni" liini kohaselt võisid ergutused olla ainult ideoloogilised nagu punalipp või kõrge isiku poolt tehtud õlale patsutas. Hiina uue juhtkonna suuna alusel hakkas vana kord möödunud aastal vähehaaval tagasi tulema. Seda kinnitati ka Hiina parlamendi rahvuskongressi istungil möödunud kevadel.

Arutlused selle küsimuse ümber jätkuvad.

Ühes „Rahva Päevalehe" artiklis kaitsti põhimõtet „igale tema töö kohaselt", mis sisaldab ka palgatasude põhimõtteid, öeldes et see on tähtis relv kodanlike vaadete vastu võitlemisel, kuna raha võib teenida vaid oma tööga.

Alles selle järel, kui põhimõte „igale tema töö kohaselt" on kauemat aega rakendust leidnud, võidakse saavutada ka aste „igaühele tema vajaduste kohaselt", kuna sotsialism ja kommunism on kaks majanduslikku arengu erijärku, seletatakse ajalehes uuenduste põhjendamisel.

Sündmuste kalender

Neljapäeval, 26. okt. kell 8 õ. Eesti Majas T. E. Aiandusklubi loeng, kavas A. Haavaniidu ettekanne „Sügis aias".

Reedel, 27. okt. kell 7 õ. Eesti Majas s//s „Walnuti" rahva 30. aastapäeva koosviibimine.

Pühapäeval, 29. okt. kell 1 päeval Eesti Majas Eesti Invaliide Toetava Naisringi moenäitus.

Pühapäeval, 29. oktoobril kell 6 õ. Peetri kirikus EELK Peetri koguduse ja õp. O. Puhmi 30. aastapäeva vaimulik-kontsert.

Neljapäeval, 2. nov. kell 8 õ. St. Lawrence Centre Town Hallis Kanada Eesti Teatri esitusel Aldo Benedetti „Bumerang".

Reedel, 3., laup. 4. ja ja pühap. 5. nov. Eesti Majas Joann Saarniidu 30-es iseseisev kunstinäitus.

Laupäeval, 4. nov. kell 7 õ. Prince Hotellis (York Mills Rd.) T. Eesti Meeskoori 28. aastapäeva ball.

Laupäeval, 4. nov. kell 7.30 õ. Eesti Majas Saare noorte sügispidu.

Pühapäeval, 5. nov. kell 3 p.l. Tartu College'is mulkide seltskondlik koosviibimine.

TEADAANNE

„Vaba Eestlase" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad vale aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „Vaba Eestlase" tähtraamatus avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, P. O. Box 70, Stn. „C", Toronto 3, M6J 3M7, Ont. Aadressid palutakse saata hiljemalt 31. oktoobriks. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.

Tulumaks ja Canada Savings bondid

Paljude lugejate tähelepanu viimastel nädalatel on kindlasti köitnud suuremõõtelised kuulutused ajalehtedes, kus pakutakse valikut tähtpäevunud bondide arvel raha uuesti investeerimiseks Kanada Säästupaberitesse (Canada Savings Bond, lühendatult CSB). Nendesse bondidesse investeerimine on teile ilma kahjuhuta ja on vajaduse korral ka likviidne.

Pakutud intresside määr näib olevat esialgselt vaatlemisel ka küllalt meelitav, andes teile lihtprotsentide näol aasta keskmise intressi seitsme aasta jooksul 8.9% või liitprotsentidena (Compound interest) 11.68%.

(Viimaste teadete kohaselt on valitsus otsustanud tõsta intressimäära aastas 9.25%-le, kuid millisel kujul see toimub, ei ole praegu üksikasjaliselt selge). Viimane laenuprotsentide tõstmine Bank of Canada poolt laseb aga oletada, et pankade kaudu lähemal ajal pakutud protsendid tähtajalistelt investeeringutelt lühiajaliselt peaksid tõusma umbes 9.5%. Jääb teie endi otsustada, kas käia koos kõikuva rahaturuga, või teha otsus kindlale seitsme aastasele investeeringule.

Käesoleval juhtumil nende ridade lükkimise sihiks ei ole aga hinnata, mis oleks enam profiitseks investeerimiseks, vaid läheneda küsimusele teie tulumaksu kohustuste seisukohalt. Esimesel pilgul tundub see ehk etteruttamisena, kuna need küsimused tõusevad päevakorrale alles mitu kuud hiljem.

Vaevalt oleksin seda küsimust nüüd puudutanud, kui see ei vajaks teie otsust ja seisukohta juba nüüd, s.o. enne esimest novembrit.

1968. a. seeria SR (Special Replacement) bondide tähtaeg oli 1. oktoobril ja seega on selle seeria lähemalt käsitlemine praegu hiline.

1969/70. a. seeria (S 24) CSB'id oma intresside määrade pakkumisega olid väga meelitavad, mispärast paljud meist vahetasid varasemad madalama protsentidega bondid selle seeria vastu.

Hiljem lisandus sellele seeriale veel eriline sularaha boonus, $100 bondilt $11.50.

Kui teie investeering sellesse seeriasse oli kokku $1000, siis nüüd, üheksa aastat hiljem, kui teie olete kogu selle aja kestel jätnud intressid nendelt puutumata, siis 1. novembril on teie teenitud intressid koos liitprotsentidega $1000 ja eriline sularaha boonus $115. Sularaha boonuse kohta saate pangalt eraldi tõendi „T 600C Slip", mis on eriti oluline seepärast, et seda saab tulumaksu deklaratsiooni täitmisel käsitada kapitali kasumina (Capital gain), mis kuulub ainult pooles summas tulumaksu alla ja on omakorda jällegi ühendatav intresside mahaarvamise piiridega, milleks kasutada tabeleid (Schelude) nr. 2 ja 4. Kui kogu teie intressid ja sularaha boonus moodustasid eelmärgitud summa, siis maksustamisele kuuluvaks summaks jääb vaid $57.50, kuna esimene $1000 intresse on deklareeritavast sissetulekust mahaarvatav.

Erilist otsustamist vajavad aga juhtumid kus teie investeerimine oli nii suur, et see toodab teile nüüd korraga intresse kaugelt üle $1000. Siin tuleks esmajoones kontrollida, milline on olukord järgmisel aastal.

Kui seal ei ole samas sektoris nimetamisväärset sissetulekut ja kokkuvõttes kogu teie sissetulekud kuuluvad maksustamisele, siis võiks soovitada, et teie eraldate selle seeria bondidelt kupongid koos liitprotsentide boonustega terves blokis selles ulatuses, et jagada intresse kahele aastale.

Tähtpäeva kättejõudmisel esitage pangale ainult bond, mispuhul teie saate tagasi investeeritud kapitali, mis ei kuulu tulumaksu alla ja sularaha boonuse, mis kuulub maksustamisele ainult pooles määras. Järgmisel jaanuarikuul võite esitada eraldatud kupongid terves ulatuses, millega see sissetulek kuulub arvestamisele järgmisel kalendriaastal. Sellega teie kaotate kahe kuu intressid, mis on aga tunduvalt vähem kui arvatav tulumaks maksualuselt summalt. Seda „operatsiooni" on vajalik võtta ette ainult siis kui on ilmne, et see vähendab maksustamisele kuuluvat summat. See ei ole aga kohaldatav ega vajalik nendele isikutele kes aastast aastasse oma intresse deklareerivad, vaatamata sellele, kas need tegelikult on sularaha slaanud (accrual basis).

Kui eelmine soovitus ei peaks olema kohaldatav, kuna ka järgmine aasta omab küllaldasel määral intresse (mis tegelikult võivad olla jällegi edasilükatavad), siis on teisi võimalusi tulumaksualuse tulu vähendamiseks, mille juures lähemalt peatuda on sobiv aastavahetusel.

Oluliseks tingimuseks on seejuures, et selleks otstarbeks peab olema tarvilisel määral sularaha käepärast.

E. SOOMET

Nali

Rongil proovireisija muutub ühe tütarlapse suhtes jutukaks ning asetab lõppeks käe tüdruku põlvele.

Tütarlaps ütleb külmalt: „Mu härra, teie eksite..."

Kaubasell: „Kuidas? Kas see pole siis teie põlv?"